

NÉPI EGYSÉG

BRASOV-BRASSÓ

Szerkesztőség: Str. Argintarilor (Otódar) 116, Telefon 17-53
Kiadóhivatal: Piața Gh. Enescu (Rozsár) 2, Telefon 22-89
Kéziratokat nem ösztönöz, Szerkesztőség fogadó órá csi:
törtékn 10-15 óráig, Kiadóhivatali órá naponta 8-15 óráig

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: KURKÓ GYÁRÁS
Bejegyzve a brassói törvényszékben G. II. 1768/1944 szám alatt
Engedélyezte: Cenzura Militară a Presei sub No. 1437.7.X.1944

Előfizetés egy hónapra 4500 lej

HIRDETÉSI DÍJAK: Hírvonatban, hirdetésnyben, nyílttérben
300, közgazdasági közleményben 800 lej szavanként (legkeve-
sebb 20 szó). Keretes hirdetés négyzetcentiméterként 300 lej. Gyász-
jelentés négyzetcentiméterenként 350 lej. Dija! előre fizetendő

ÚJ KÖNYVEK BÖLCSŐJÉNÉL

A többletmeléshez és az újáépítéshez az is hozzátartozik, hogy komolyan és hozzáértéssel meginduljon immár a könyvkiadás. Az írók, a szellemi mérnökök nem ülnék tétlenül a szubán, mint ahogy egyesek elképzelik. Az írók írniak és fiókjaik kéziratoktól dagadoznak. Ezeket a kéziratokat most már el kell juttatni azokhoz, akiknek a szerző szánta. És — valljuk be — ez a nehezebb feladat.

Az író alkotás végső elemzésében egyéni munka, amely a tehetség és a szorgalom bonyolult keveredése, vegyülése, eredménye folytán hozza létre a művet. Az irodalmi terméknek az olvasóhoz juttatása azonban már végzetlenül összetett közös tevékenység, amelynek szabályait a termelési feltételek általános törvényei határozzák meg. Jelen pillanatban az általános szabály szerint a könyvkiadáshoz töké kell és vállalkozó kell. Ezeket szükséges előteremtünk.

Nem szabad lebecsülnünk a nehézségeket. A könyvkiadáshoz — bármennyire is pusztán üzleti vállalkozással tűpül is mai körülményeink között — kell egy bizonyos kalandos lelki tartás. Nem minden kereskedőből lenne jó könyvkiadó. Ennek a vállalkozónak értenie kell valamit a betűlélektanhoz s a tömegekben rejtőző olvasási ösztönökhöz, de — nevéhez méltóan — vállallnia kell olykor azt a kockázatot is, ami éppen az olvasók szeszélyéből következik.

Még tehető olvasórétegekkel rendelkező országokban sem mentes minden kockázattól a könyvkiadó. Hát nálunk, ahol a könyvet, vagy folyóiratot nem csak kölcsönvenni (esetleg ellopni), de készpénzzel is megvásárolni szándékozókat sajnos, csak bizonyos szépítési eljárás folytán lehet tömegeknek nevezni. Igakbb illenék rájuk a „csoporth”, vagy a „társaság” megjelölés, olyannyira vékony szeletét képezik az összességnek.

A könyvkiadó igazi tőkéje végeredményben az olvasók érdeklődése. Még honi viszonyaink között is össze lehet hozni ugyanannyi pénzt, amivel például hat irodalmi értékű jó könyvet elő lehet állítani. De ahhoz, hogy a következő hat könyvet is elő lehessen állítani, már a közönség komoly érdeklődésére van szükség. Arra a komoly érdeklődésre, amely az illetőt bekényszeríti a boliba, kinyitattja az ajtót a pénztárcát és kifizeteti a bizony nem mindig olcsó könyvet.

Ezt az érdeklődést nem lehet kényszeríteni. De ennek az érdeklődésnek mégis meg kell születnie! Sok függ a példától és sok függ a neveléstől. Ha a szülő, a nevelő, az oktató szakadatlanul példát mutat az olvasásra, akkor a gyermek maga is olvasni kezd. Ha az emberek rájönnek arra, hogy nehéz gondjaik között mennyi megnyugvást tud adni egy könyv, akkor maguktól is olvasni kezdenek. Ha a megújuló világ öntudatosodó építői mindig szem előtt tartják, hogy a tudás fegyver és hatalom és legyőzhetetlen erő, akkor egy pillanatra sem fog szünetelni bennük az az égo vágy, hogy ezt a tudást minden szabad percben, a pihenés minden apró reszecskejében igyarapítsák.

A romániai magyar könyvkiadásnak mindig nehéz akadályokkal kellett megküzdenie, akárcsak a fiatal Bolyainak, aki a semmiből teremtetett új világot. Olvasóink anyagi tehetősége meglehetősen szűkre szabott. Figyelmüket a vidéki viszonyok mostohaaságai miatt nem mindig lehet az egyébként teljes érdeklődést megérdemlő könyvre irányozni. Szellemi életünk szerény szinteket megközelítő hullámvérése nem nyújt elég táplálékot a nemes kívá-

Kacsó Sándor nagyszabású beszédben ismertette Sepsiszentgyörgyön a Magyar Népi Szövetség demokrata harcát

Megválasztották a székelyudvarhelyi nagygyűlés kiküldöttéit

(Sepsiszentgyörgy, a N. E. Tudósítója-tól.) A MNSZ háromszékmegyei választmánya Sepsiszentgyörgyön pénteken délelőtt 9 órai kezdettel a városháza dísztermében tartotta meg nagygyűlését, amelyen megválasztották azokat a kiküldöttéket, akik Képviselni fogják a háromszéki magyarságot a Székelyudvarhelyen tartandó országos nagygyűlésen.

Gondos és kellő igazgatás után pontosan fél tíz órakor Kiss Árpád pap-tanár, a Magyar Népi Szövetség választmányának alelnöke vezetésével a vármegyei végrehajtóbizottság elfoglalta az emelvényt. Kiss Árpád üdvözlő szavai közben érkeztek a terembe Kacsó Sándor és Mezei Lajos központi végrehajtóbizottsági tagok, akiket a hatalmas közönség élfen-zéssel és tapsal fogadott.

Kovács Sándor sepsiszentkirályi unitárius felkész felszólalása után Kacsó Sándor emelkedett szófőrsára:

— A központi végrehajtóbizottság megbízásából járom a Székelyföldet — mon-dotta — tanulmányozom a bajokat, a problémákat, hogy azokat közös megértéssel orvosolhassuk. Eddig sajnálattal állapítottuk meg, hogy az értelmiség fávoltartja

magát a néptől és gyamakvással figyel munkásságunkat.

Röviden ismertette a szabadságharcos Madoszt még abból az időből, amikor szövetséget kötött dr. Groza Péterrel, majd emelt hangon jelentette ki:

— A történetírók fogják az utókor számára megörökíteni, hogy az erdélyi magyarság mit köszönhet a MNSZ-nek, amely megmentette őket attól, hogy a csehszlovákiai magyarok sorsára jussanak. A MNSZ-et azért kellett nemzeti alapon megszervezni, hogy nemzetiségi jogainkat teljes mértékben megvédhessük és ki-harcolhassuk. (Nagy taps)

Kurkó Gyártás megharcolta a maga harcát, de a felszabadulás nem a demokráciát hozta, hanem csak a demokrácia lehetőségeit. A demokráciáért elszántan harcolni kell. A MNSZ küzd a nemzeti jogokért és pedig elszántan megalkuvás nélkül, de hogy harcuruk sikeres legyen, ki kell küszöbölünk magunk közül a nem demokrata zavaró elemeket, akik a demokrácia kerékkötői és ellenségei.

Kacsó ezután az értelmiséghez fordulva, azokat fokozatbabb munkára hívta fel:

— Az ország nemcsak kérges tenyerű munkásokból áll, hanem értelmiségiekből

is. A munka könnyű lesz az értelmiségiek számára, mert a munkásság is felkészült a harcra. Sajnos, a földműveseket tanítanunk kell, mert még nem készültek fel arra, hogy egy nemzet sorsát egyedül irányítsák. Ha ezeket az alapvető munkákat elvégezzük, akkor eredményesen vívjuk meg harcunkat a demokráciáért folyó küzdelemben.

Kacsót melegen ünnepelték Háromszékmegye magyarsága, majd utána Szakács János elnöklése mellett megalakult a jelölő bizottság. Az udvarhelyi nagygyűlésen Háromszék magyarságát a következő képviselik: Gerő Pál dr. Nagyborosnyó, Szabó László Szentgyörgy, Kanabé Sándor Kézdivásárhely, Benedek János dr. Szentgyörgy, Kovásznai János Angyalos, Bálint András Kálnok, Havadtól Sándor Kovászna, Pál László Sepsiszentkirály, Bardóc Sándor Nagyborosnyó, Demeter András Bölön, Szabó Sándor Szentgyörgy, Szombati István Bélafalva, Pál Ferenc Köpec, Ráduly Mihály Szentgyörgy, Döme Gábor Kovászna, Péter Pálné Hidvég, Vargha Árpádné Szentgyörgy, és Csiki András Szentgyörgy.

A gyűlés Kiss Árpád zárószavaival ért véget.

Ma kezdődött meg Párisban a négy nagyhatalom külügyminisztereinek értekezlete

(Páris.) Szombaton, június 15-én kezdődött meg Párisban a külügyminiszterek tanácsának második ülészaka, amely a volt ellenséges államokkal való békeszerződések kapcsán felmerült kérdéseket hivatott megoldani.

A francia fővárosban pénteken este már együtt volt a négy külügyminiszter, valamint mindazok a hivatalos személyek, akik tanácsadói, vagy szakértői minőségben résztvesznek a nagyfotosságu értekezleten. Molotov külügyminiszter csütörtökön érkezett meg a 36 tagu szövett küldöttség élén Párisba. Byrnes, az Egyesült Államok külügyminisztere csütörtökön

délután indult utnak Washingtonból. Byrnes Truman elnök kikísérte a repülőterre, ami általános feltűnést keltett, mert ez az eset először történt meg az Egyesült Államok történetében.

Byrnes, Comely és Vanderberg szenátorok kíséretében pénteken délelőtt érkezett meg Párisba. Vanderberg szenátor a szenátus külügyi bizottságának az elnöke elutazása előtt kijelentette, hogy az Egyesült Államok nem vesz részt semmiféle tömbben és elvben bármilyen hasonló nagyhatalmi alakulat létesítésének. Bewin brit külügyminiszter érkezését péntek este várták Párisban.

Umberto volt olasz király Portugáliában

Umberto volt olasz király csütörtökön este repülőgépen elhagyta Olaszországot és Madridba repült, ahonnan rövid meg-
szakítás után ugyancsak repülőgépen Lisz-szabonba érkezett. Elutazása előtt Umberto kiáltványt intézett az olasz néphez, amelyben azt állította a kormányról, hogy forradalmi módon és önkényesen járt el, amikor őt az ország elhagyására kényszerítette. A felszólításnak csak azért lett eleget, hogy elkerülje a hiábavaló véron-

ást. Az olasz kormány erőiesen megbélyegzte a volt király magatartását.

Gasperri miniszterelnök rádiószózatot intézett az olasz néphez és felszólította a rendzavarókat, hogy illeszkedjenek bele a törvényes rendbe és vessék alá magukat a nép többsége akarataának.

A brit munkáspárt értekezlete pénteken délután fejeződött be. Az utolsó ülésen a szónokok kemény szavakkal bírálták a munkáspárti kormány mezőgazdasági poli-

tikáját és nagy szófőbbséggel határozati javaslatban szögezték le az elégedetlenséget. Bírálatot váltott ki a munkáspárti kiküldöttek részéről a kormány pénzügyi politikája is. Főleg azt kifogásolták, hogy az Angol Bank államosítása alkalmával a kormány túlmagas kártérítést fizetett a részvényeseknek. E bírálatra Dalton pénzügyminiszter azzal válaszolt, hogy az angol nép végeredményben jó üzletet kötött, mert mostantól fogva maga rendelkezik ezzel a gazdasági erőforrással.

A magyar kormányküldöttség Washingtonban

A washingtoni rádió jelentése szerint Nagy Ferenc magyar miniszterelnök, Rákosi Mátyás államminiszter, Gyöngyössi János külügyminiszter és Ries igazságügy-miniszter megérkezett Washingtonba. A repülőterén Nagy Ferenc rövid nyilatkozatot adott az újságíróknak, amelyben ismertette a magyar kormányküldöttség washingtoni látogatásának célkitűzéseit.

A magyar államférfiakat az Egyesült Államok kormánya látja vendégül. Nagy Ferenc miniszterelnök rádióbeszédet mondott Amerikában. A magyar miniszterelnököt Truman elnök kihallgatáson fogadta.

siség dusabb kivirágzásának. Mindez elegendő volna ahhoz, hogy bárkit is elriasszon az erdélyi könyvkiadástól.

De éppen itt lép közbe az a kalandos szellem amiről az előbb beszéltem. Minden nehézség, minden elkedvetlenítő akadály, minden sötét jóslat ellenére is Erdélyben ismét munkához láttak a kiadók. Kolozsvárt hamarosan egy egész sorozat új magyar könyv hagyja el a sajtót. Ma-

rosvásárhelyen máris két kitűnő erdélyi prózaírónk műve került piacra. Megindul az irodalmi folyóirat. És biztos vagyok benne, hogy mindez a munka nem lesz hiábavaló. Csak éppen az olvasók odaadására van szükség.

Száz esztendővel ezelőtt a magyar író és könyvkiadó a nyájas olvasó hazafias érzésére hivatkozott, amikor belhoni literatúránk nemesítését óhajtá vele elősegíteni. Száz esztendő elmúltával én az

olvasó saját jöltéfogott érdekére szeretnék hivatkozni. A magyar irodalom immár nem támogatást, nem pártfogást kér. A magyar irodalom most már a szellemi látkör tágitását, az érzelmeik finomítását, a tudás gyarapítását és a hétköznapiok nehézségein való átségitést ajánlja. Jó árut kínál az olvasó pénzéért. Erdemes megvenni. Aki egyszer megpróbálta, soha sem fogja többé abbahagyni.

Szemlér Ferenc

== HIREK ==

BRASSÓ

állomása, amelyet a fegőmadások por-dorjává zúztak, nem sokára újrapépül. Nem a régi helyén, amely már tulságosan benn lenne a város szívében és nem a régi alakjában, amely már rég nem volt megfelelő a megnövekedett forgalmu város igényeinek. Az új állomásépület a jelenlegi rendezőpályaudvar helyén épül fel és méreteiben, berendezésében vetekedni fog a világvárosok korszerű nagyalloaival. Érdekes, hogy ilyen nagymérvű pusztulásnak kellett jönnie, hogy Brassó végre jelentőségének megfelelő állomásépülethez jusson. Az ilyesmire mondják, hogy minden kárból van haszon.

— Szokatlan meleg Délkelet-Európában. A fővárosi lapok jelentése szerint Bukarestben a hőmérséklet 53 fok-ra emelkedett, de arnyékban is 35 fokot mutat a hőmérő. Ez a szokatlan hőség egész Délkelet-Európában észlelhető. Brassóban is kivételesen forró az idei nyár és a szokott erős esti lehűlések az utóbbi napokban teljesen elmaradtak.

— A Kommunista Párt tancos teája. A Kommunista párt brassói-bélvárosi szervezete június 15-én, szombat este 9 órai kezdettel színvonalas művészi műsorral egybekötött tancos teát rendez a Korona szálloda kert-helyiségében. Csupán boros idő esetén tartják meg az ünnepélyt az étteremben. A gondosan összeállított, művészi műsor íránt tagy érdeklődés nyilvánul meg városzerte.

— A sepsiszentgyörgyi Mikó Kollégiumban most tartották az 1945—46 iskolai évből végzett ifjak búcsúztatóját. A tanári kar részéről Schuller Sándor igazgató szolt a távozókhoz, az ifjúság részéről pedig Vékás Domokos köszönt meg a tanári kar fáradságos munkáját. A „ballagók” csoportja előbb megkoszorúza a főtéri szabadság emlékművet, majd a református temetőben András Ti-vadar tanár sírjára helyezett emléksokrot.

— Letartóztatottak 22 sváb gazdát, mert elpusztították buza-remesük feleslegét. Nagyváradról jelentik, hogy Bihar megye központi főszolgabírája letartóztatott 22 újpalatit sváb gazdát, akik azzal szabotálták az új-jaépítés és a béke termelői munkáját, hogy behajtották állataikat a fejlődő vetésbe és a lábónálló gabonát felegetteték. Ezenkívül „szalmának való” vág-tak a buzából, úgy, hogy tennésüknek azt a részét, amely voltaképpen felesleg lett volna, elpusztították.

— Letartóztatottak egy Hitler-utánzó. Egy Nizzában tartózkodó Dett nevű párisi énekes tréfálva Hitlernek ál-cázta magát és kiment az utcára. Az emberek köréje csődültek és percek alatt be-járta a várost a hír, hogy Hitler él. A tré-fa tulon-tul jól sikerült, a színészt letar-tóztatta a rendőrség.

— Helyreállítják Józsa Bé-la emléktábláját. Kolozsvár város vezetősége elhatározta, hogy a város költségén helyreállítja Józsa Bélának, a vértanú-halált halt demokrata harcos-nak emléktábláját, melyet nemrégiben reakciós kártevők romboltak szét.

— A brassói kereskedelmi ka-mara ujjelnöke. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium Szinghe Radut ne-vezte ki a brassói Kereskedelmi Kamara elnökévé Fiuorescu Constantin helyébe, akit alelnökké neveztek ki.

— Élethálál harc fegyvere s banditákkal. Aschemazi bukaresti kereskedő üzletében két vevő lakkfestéket kért. Miközben a kereskedő kiszolgáltá-kozt, egy harmadik egyén lehuza az üzlet vasredőnyét. Ugyanebben a pillanat-ban a vásárlók a kereskedő szemébe öntötték a festéket. A félig megvakult ke-reskedő segítségért kiáltott, mire a há-rom bandita rárohant és több késszúrás-t ejtett rajta. A nagy izomerejű kereskedő mégis szembeszállt a banditákkal, akik végül is egy hatalmas késszúrással elhal-gatták. A banditák ezután kiürítették a páncélszekrényt, ahonnan 300 millió lej értékű ékszert, készpénzt, különböző ru-haneműket és prémeket vittek el. A se-

„A kis népeknek egyesülniök kell a nemzetközi imperializmus ellen” — mondotta Luka László marosvásárhelyi beszédében

(Marosvásárhely, a N. E. tavbeszélő-jelentése). Luka László, az ODA orszá-gos főtitkára Marosvásárhelyen a Kom-munista Párt megyei tagozatának vezetősége előtt nagy beszédet mondott, a-melyben beszámolt a bel- és külpolitikai helyzetről.

A külpolitikai helyzettel foglalkozva rá-mutatott arra, hogy a Szovjetszövetségi békepolitikája következetes. A nagy- és kis nemzetek politikája ez és egy olyan béke megteremtésére irányul, amely min-den népnek megadja a szabad fejlődés fe-hetőségét. Kölcsonös elismerése a nemze-ti függetlenségnek, és jogegyenlőségnek, amely szerint minden nemzet saját maga döntson a sorsa felett. Vonatkozik ez a gyarmati népekre is.

Luka László rámutatott a nemzetközi reakciónak arra a törekvésére, hogy a Szovjetszövetségi körüli reakciós láncot te-reítsen és ezzel elkülönítse a többi né-pektől. De tekintve azt, hogy a Szovjet-

szövetség politikája a béke politikája, a nemzetközi reakció nem fogja céljait meg-valósítani.

Ezután belpolitikai vonatkozásban be-szélte Luka László. Rámutatott arra, hogy a nemzetközi reakció egyik támadási pont-ja éppen Románia és különösen Erdély.

— Két út között választatunk — mon-dotta Luka László. — Az egyik a reakció és az új háború útja, a másik a szabadság és végleges béke. Nem szabad engednünk, hogy Erdélyből egy új háborús tüzfészket teremtsen a reakció. A kis népeknek egye-sülniök kell a nemzetközi imperializmus ellen, amely Németország legyőzése után ismét felül akar kerekedni és a kis népe-ket a jövő háború ágyútöltelékeinek a-karja felhasználja.

— Az erdélyi magyarság nem követket más irányvonalat, mint a demokratikus együttműködés útját, mivel csakis így bi-ztosíthatja a román demokrácia megerősö-dését és ezzel együtt saját jogegyenlősé-

gét is. A magyar reakció kéz a kézben ha-lad Maniuval és Bratianuval — mondotta — és mind a magyar, mind a román reak-ció nemzeti jelszavakat vet a köztudatba, mert tudja, hogy ezzel izgathatja a két né-pet leginkább egymás ellen.

— De a demokrácia nem azt jelenti, hogy mindvégig szeliden viselkedjünk a reakcióval szemben — folytatta Luka László. — Láthatjuk, hogy a független népi-bőlőség szigorú de igazságos ítéletet hozott mindkét nép reakciói ellen. Ezenkívül most az újabb letartóztatások is azt bi-zonyítják, hogy a demokrácia az öröklény-űl. Offenau, a Maniu gárda vérekező pri-békje a börtönben ül. De mindenki oda fog kerülni, aki nem tudja az összefogás szükségességét megérteni.

— A nemzeti egyenjogúság azt jelenti, hogy minden nép a saját művelődését á-polhassa, a saját anyanyelvét használhas-sa és egyenjogúként szerepeljen mind gazdasági, mind politikai téren — fejezte be nagyhatású beszédét Luka László.

A Magyar Népi Szövetség országos magyar sajtóértekez-letet hívott össze Kolozsvárra

(Kolozsvár.) A Magyar Népi Szövetség, a Romániában megjelenő magyar lapok képviselőinek a bevonásával, június hó 17. és 18. napján sajtóértekezletet tart, melyen megvitatni kívánja az ország ma-gyar sajtóját érdeklő kérdéseket. A két-napos értekezletet Kurkó Gyárfás, a Ma-gyar Népi Szövetség országos elnöke nyitja meg.

A sajtóértekezlet munkarendje két rész-re tagolódik.

Az első rész keretében — melyre a MNSZ ezton is meghívja az ország vala-mennyi magyar napi- és időszaki lapjá-nak a képviselőit, valamint a Magyar Írók Szövetségének kolozsvári tagjait — az ér-tekezlet megvitatja a romániai magyar saj-tó általános feladatait, a közérdek szol-

gálatában való együttműködést, valamint az ország magyar sajtójának általános gaz-dasági kérdéseit.

Az értekezlet második részét a MNSZ központi sajtóértekezlete tölti ki.

A kétnapos sajtóértekezlet június 17-én, hétfőn reggel 9 órakor kezdődik a MNSZ központi székházának (Kolozsvár, Mária ki-rálynő-ut 16.) tanácstermében.

Ismét Csikszeredába helyezték a vasuti osztálymérnökséget

(Csikszereda, a N. E. tudósítójától) Több alkalommal foglalkoztunk a CFR székelyföldi osztálymérnökségének ügyével. Az osztálymérnökséget ugyanis — amelynek szép korszerű palotája volt Csikszeredában, Sepsiszentgyörgyre he-lyezték át. Minthogy a hivatal alkalmazottainak nagyrésze csikszeredai volt, — semmiképpen sem volt előnyös, hogy

alkalmazottaik családjaitól távol vo-ltak kénytelenek élni. Most az osztály-mérnökséget visszahelyezték Csikszeredába. A hivatal már beköltözött régi székházába. Lapunk, amely sokat har-colt az osztálymérnökségnek Csikba va-ló visszahelyezéséért, örömmel álla-pítja ezt meg.

Június 20-án kezdődik a kolozsvári Állami Magyar Színház tiznapos brassói vendégjátéka

(Brassó.) Néhány nappal ezelőtt la-punk közölte Szentimrei Jenőnek, a ko-lozsvári Szentgyörgyi István Állami Magyar Színház igazgatójának nyilatko-zatát, amelyben bejelentette, hogy a kolozsvári magyar operettegyüttes ju-nius 20-án tiznapos vendégjátékra Bras-sóba látogat.

A kolozsvári Állami Magyar Színház Brassóba küldött megbízottjának az Astra terem lekötésére folytatott tárgyalásai teljes sikerre vezettek és így a vendégszerelés biztosra vehető. A kolozsvári színház igazgatósága már megtette a brassói előadásokra az ösz-szes előkészületeket, mert az a célja,

hogy a színpártoló közönségnek valóban színvonalas és egyben szórakoztató ta-rabokat mutasson be. Hosszú évek után ez lesz az első alkalom, amikor magyar színtársulat látogat el Brassóba, amely-nek magyarsága az Antonescu-parancs-uralom szomorú korszakában nélkülöz-ni volt kénytelen minden ilyenszerű megnyilatkozást.

Éppen ezért az itteni színházjáró kö-zönség nagy érdeklődéssel tekint az előadások elé, amelyek számára rész-ben egy teljesen új társulat bemutatko-zását is jelentik Brassóban. Édig még nem játszott darabokban.

Groza miniszterelnök az új termésről

(Bukarest) Groza Péter dr. miniszterelnök csütörtökön az Ekésfront Teleor-mán megyei nagygyűlésén vett részt. A nagygyűlés alkalmával tartott beszédében a miniszterelnök meglegedését fejezte ki a jó terméseredmény felett és utalt azok-ra a rosszindulatú jóslatokra, amely szerint a földosztás végrehajtása esetén a földek megművelésénél maradnak.

Groza a nagygyűlés befejezése után Dévára utazott, ahonnan először Nagy-szebenbe, majd Máramaroszigetre látogat el, hogy jelen legyen az Ekésfront ottani nagygyűlésén.

gélykiáltásra összegyűlt szomszédok meg-kísérték a rablók feltartóztatását, de ezek fegyverlővésekkel válaszoltak. Végül is, a lopott ruhaneműt eldobva, sikerült egerutat nyerniök.

— Szolgáltatás gyógyszer tá-ra-k Brassóban. Szombaton: Tulliu, Sza-badság-ter 1. és Joós, Kut-utca 7. Vasár-nap: Domnariu, Szabadság-ter 13. és Ku-gler, Hosszu-utca 73. Hétfőn: Criteanu, Hosszu-utca 1. és Voith, Vasut-utca 53.

* Halálozás. Nagy Karolina életé-nek 75-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 15-én délelőtt 11 órakor lesz a ref. temető

halottasházából.

* Meghívó. A brassói önálló bőripari és cipészesterek szakmai szervezete fel-kéri mind a helybeli, mind a vidéki tag-jait, hogy hétfőn, 1946 június 17-én d. u. 3 órakor pontosan jelenjenek meg a szer-vezet székházában, Mitropolitul D. Filitti utca 5 szám alatt, ahol anyagelosztás lesz, a megyei szövetkezet rendelkezéséről.

* Alulírott Hollak József szé-kelytamasfalvi földbírtokos községnevet mondok a Gazdák Biztosító Szövetkezeté-nek, hogy a történt tüzkáromért járó ösz-szegyet gyorsan kifizette.

Művészet és Művelődés

Daloló ifjuság

(Sepsiszentgyörgy.) Az erdélyi magyar ifjuság közművelődési és önművelési mun-káját országsszerte igen nagy érdeklődé-sel figyelik. Az iskolák diáksága ezúttal is komoly eredményeket ért el, önképző-körök, dalkörök keretén belül ápolta és terjesztette a népi műveltséget, a népkölté-szetet és a népművészetet. A fiatal ifju-sága az ifjusági szervezetekben fejtett ki eredményes munkát, részben a lelkesek és a tanítók, részben a középiskolási ifju-ság vezetése mellett.

Székelyföldi iskolánk diáksága, s így a sepsiszentgyörgyi Mikó Kollégium ifju-sága is megalkotta önképzőkörét, mely a Körösi Csoma Sándor, és dalkörét, mely a nagy magyar zeneszerzőnek, Kodály ne-vét viseli. Az iskolai év folyamán mind az önképzőkör, mind a dalkör előadásokat rendezett, melyek során mind-mind a ma-gyar népköltészetet kincsei kerültek előad-sra. A Kodály-dalkör nagyszerű év-végi zene- és énekdéutánján egyévi mun-ka eredményét igyekezett felmutatni.

A többi székelyföldi középiskolákban és ifjusági szervezetekben is komoly közmű-velődési munka folyik és reméljük, hogy a munkának meg is lesz a gazdag gyű-mölése.

Székelyudvarhelyen lesz az Írószövetség közgyűlése

A Romániai Magyar Írók Szövetsége a MNSZ országos nagygyűlésével egyide-jűleg, június 28—30. napján tartja köz-gyűlését Székelyudvarhelyen. A közgyű-lés napirendje: 1. Az ideiglenes vezetőség beszámoló a RMISZ múltvi munkájáról. 2. A közgyűlés megválasztja a következő évre a végleges vezetőséget. 3. Tagfelvé-telek. 4. Indítványok és munkaterv.

Brassói mozgó-k műsora:

Aro: Téves utakon. — Astra: Az eskü-vő napja. — Capitol: Összetört szívek. — Corso: Vihar után (magyar film). — Lumina: A nő és a bandita. — Redut: San Demetrio. — Scala: Mária névén (ma-gyar film).

Álljunk meg egy szóra!

Gátoljuk meg a piac tulkapásait!

A ZÖLDSÉG és egyéb termények forgalmának szabadabb tétele üdvös rendszer a termelők szempontjából. Többtermelésre sarkal és a pénz forgalmát is a falu népe felé tereli. Egyébként is mind az áru, mind a pénz forgalmának egészséges rendje ezt kívánja. Mégis súlyos nehézségek és bajok támadtak e téren.

A közvetítő kereskedelem a maga külön szabad vadászterületének választotta ki ezt a terepet és hovatovább igyekszik azt teljesen kisajátítani. A sajtó már beszámolt arról, hogy Bukarestben nagy zöldegyeztetéseket tettek tönkre, hogy az árakat magasan tartsák. A brassói piacon viszont a következők tapasztalhatók: Amíg magas volt a kalarabé ára, amelyet Aradról és egyéb távolibb helyekről szállítottak ide, a kalarabéfejeket levelekkel együtt árusították. Most divatba vették azt, hogy megfosztják a fejeket a leveleiktől és különként 2500 lejért külön árusítják. A paraj is legutóbb 2500 lej volt különként. Ugyanakkor a zöld bab ugyanazon a piacon 3-4000 lej között váltakozik fonnyadságának arányában. A zöldborsó pedig 1500-2500 lej között. Vagyis a szegény, szabott-fizetéses fogyasztónak nincs meg a lehetősége, hogy olcsóbb zöldséget vegyen magának. A levélnemű zöldségek felrugatták az árát, hogy kénytelen legyen megvenni drága pénzen az alig most feltűnt zöldborsót, zöldbabot. Természetesen a fonnyadtját. Így út a kereskedő két kővé legyen egy csapásra.

Nézünk a salátát! Megjelent a piacon az első Brassómegegyében termelt salátá. Többet tehát nem kell Aradról hozni és a szállítók és egyéb kockázatok költségeit megfizetniük a fogyasztóknak. Az ára azonban a brassómegegyei salátának is csakugy 500 lej fejenként, mint volt az aradinak. Folytathatnók a felsorolást, de sajnos, a helyszüke nem engedi a kereskedői tevékenység gazdaságának bemutatását. Nincs más hátra, mint hogy ki-le legyen életrevaló, a zöldségpiacon nyissa ki a szemét és leplezze le a fogyasztók bőrére menő csalafintásokat.

Miért tehetik a kereskedők a piacon azt, amit akarnak? Mert a fogyasztók szervezettelenek. Felkerestük Brassó egyik kiterjedt taglétszámú gazdasági ellátó szervének ügyvezetőjét. Föltettük a kérdést: A gazdasági ellátó szervek miért engedik át a közvetítő kereskedelem számára ezt a terepet? Nyilvánvaló, hogy ezek az elfajulások a piacon annak a következményei, hogy a gazdasági ellátó szervek a termények beszerzése és szétosztása iránt nem érdeklődnek és szabad zsákmányul hagyják a fogyasztók teljes tömegét a közvetítő kereskedők „ügyeskedéseinek”. A közvetítő kereskedő választ kaptuk:

Megkísértünk egyenest és sikerrel. Beszerztünk olcsóbb áron parajt és tojást. A háziasszonyok mindkettőt fitymálták. Nem lehetett alkudni, főlegessé várt a piacrakadás. Jobban mondva — „ugyis ki kell mennem egyébként a piacra, ott ma bizonyan megkapom ilyen áron.” És az eredmény az lett, hogy az áru egy része megmaradt, megromlott. Mégpedig a gazdasági ellátószerv tagjai, a fogyasztók felelőtlensége és öntudatlansága miatt.

Nem tudták felfogni a kísérlet jelentőségét. Azt, hogy valahol el kell kezdeni a piac tulkapásainak ellensúlyozását. Ha a gazdasági szervekkel végre kaphatnak valami zöldséget, tojást, olcsóbb áron, ne hagyják cserben az első próbálkozásánál, hanem állják melléje és támogatassák, serkentessék a további harcra. Hiszen harc az, amit kezdtetek ők a dolgozók megélhetésének megjavítása érdekében! Harc, amiben a dolgozónak szorosan együtt kell működnie a gazdasági ellátó szervükkel!

ERTSÜNK SZOT! A dolgozók, testi és szellemi munkások egyaránt, kik fizetésükből élnek, nem számíthatnak megélhetésük javítására fizetésemelés révén. Mert ez pénzhigiénit jelent és a gazdasági élet további romlását. Egyetlen mód van csak rá: A beszerzés és fogyasztás észszerű megszervezése. A gazdasági ellátó szerveknek be kell rendezkedniük okvetlen a termények árusítására is. De ebben százszázalékosan támogatniuk kell őket a dolgozóknak. Ugyanesek rájuk hárul a feladat

Ítéletet hoztak a craiovai zavarók ügyében

(Craiova) Beszámoltuk azokról a rendezvényekről, amelyeket a Maniu pártívei követtek el akkor, amikor Groza Péter dr. miniszterelnök ünnepélyes keretek között osztotta ki a földhözjuttatott birtokleveleket és amelynek egy Vörös Hadseregbeli törzstiszt is áldozatul esett.

Az ügyet a craiovai törvényszék tárgyalta le, amely most hirdette ki a letartóztatott tettesek és felbujtók felett az ítéletet. Az ügyész a büntető törvénykönyv 121-463 szakaszai, valamint a szövetséges haderők tagjai ellen elkövetett merényletekről szóló kivételes törvény alapján kérte a vádlottak

megbüntetését. A védőbeszédet után a törvényszék a következő ítéletet hozta:

Asian Alexandru és Ionescu Gheorghe egyetemi hallgatókat 3 évi nehéz börtönre, Stefanin Eugen diákokat egy hónapi elzárásra ítélte. Virjesen Radut felmentette. Az elítéltek felebbeztek.

Egy fogarasmegyei szórványközség példát mutat az egész erdélyi magyarságnak

A szabadság melegétől kivirágzanak a nép legjobb képességei

(Kőbör) A Brassószobeni vonat menetrend szerinti pontossággal indul. A harmadik osztályon kényelmesen el lehet helyezkedni. A szomszéd fülkében magyar asszony utazik három apró ikergyermekekkel. Az utasok kézzel-kézzel adogatják a három egyforma kislányt és nagyot mulatnak, mikor nem tudják megkülönböztetni egymástól az egyformán öltöztetett gyerekeket.

Kinn egyhanguan zuhog a júniusi eső. Dus erdők, kövér legelők, rengő vetések váltogatják egymást az eső szürke függönyén át.

— Kövér idő — szólal meg néha egy öregasszony. Hamarabb is jöhetett volna. Nem baj, csak béke legyen és áldás — teszi hozzá sóhajtván.

Jó termés lesz az idén

Másnap reggel is zuhog az eső, mikor szekerre ülünk Fogarasra. A két hegylovacska gözölög a megerőltetéssel, amint a szekeret vonszolja fel a sűrűn álló talajban levő úton a galaci nagy hegyre. A kópár kiégett legelő egyhanguságát néhány borókafenyő bokor és mélyedésekben meghúzódó nyírfák nyelthi. Szürke, nehéz felhő ül meg a hegyet, amelyből hull az áldás. Órák múlva végre lefelé kanyarog az út. Azott, öreg fölgyerdő tr-

tán ismét szántóföldek a meredek oldalakon. Az árpa, buza, már kalászába szökent.

— Bö, gabonafermes lesz az idén — szól a szekeres és gyorsabb ügésre serkentő lovait az egyenes úton.

Egy délre néző meredek oldalon szőlőskert. A szőlő lapály kövér kaszálóját az idén felszántották. Burgonya, répa zöldellik benne. A földmívesi hitelesítő szászok kislányait földjein egy tenyérnyi hely sem maradt megműveletlenül. A rideg, jellegzetes szász módra épült Felmér után ismét meredek oldalon fihetnek a lovak.

A köves, agyagos utakon patakokban csurog az eső. A tetőn erdőbe érünk. A sötét fenyők alól piros eperszemek kandáknak ki. A lovak a lejón is nehezen húznak a felázott, rossz úton. Három és fél óra ut után végre egy kanyarral kitérünk az erdőből és a széles völgykötlen tükös zugában megpillantjuk az erdő alá megbújt kicsi magyar faház vártemplomának zömök tornyát. A zsugorédes ablakok mögül kíváncsi asszonyfejek lesnek a szekér után. Kőboron ritka az idegen vendég.

Kománk, a református lelkész kislányának a temetésére értünk ide. Szomorú szertartás zuhogó esőben. Mégis ott volt a faház apraja-nagyja.

Az élet nem áll meg

Másnap reggel ragyogó kék égbőltről mosolygott le az áldott nap. A lombok közé bujt kicsi faház fölött az erdő ezernyi madár vidám dalát visszhangozta, a fűszálakon mint csillogó gyémánt ragyogtak a tegnapi eső cseppjei. Az élet nem áll meg.

A kőbör állít be néhány emberrel, hogy hát őket a jegyző a CASBI ügyvel zavarja. Olvasták az újságot, hogy ezt az ügyet a kormány rendezte, nem félnek, mert ott van a Magyar Népi Szövetség, az eligazítja őket jól Fogarasra, de azért ha már itt vagyunk, éppen csak tudni akarták a mi véleményünket is. Aztán egyből is elbeszélgetünk. Hogy a faház vilányt kap. Igen, — ölik az eszünkbe — szó volt róla, hogy a kormány gazdasági villanyozási tervet dolgozott ki Fogarasmegyeben. Arról is beszélnek, hogy vasutat is építenek, csak olyan keskenyvágányut, ami Kőbört is érintené. Nem ártana, mert így valószínűsítik a sűrűségünkben meg ezt a falut elérni.

Később az árakra terelődik a szó. Itt egy kiló ritka jóminőségű vaj ára 20 ezer lej. Brassóban 36-38 ezer lej is elkérnek silynyabbért. Tojást 400 lejért lehet kapni, akkor, amikor Brassóban már 800 lej az ára. Tehenük kevés van, a tehéntejnek nincs nagy becsülete, 800 lej literje. A sürrü, zsíros, kövér bivalytej ára ezer lej. Sajt kilója 11 ezer lej. Messze földön híre van.

serkenteni a gazdasági ellátó szerveket, hogy működésüket terjesszék ki azokra az élelmiszerekre is, amiket eddig nem árusítottak. Ilyenek a zöldek és tejtermékek. Később pedig a kevésbé romlandó gyümölcsfélék. Ha ez meg nem valósul, a dolgozók teljesen kiszolgáltatottak magukat a közvetítő kereskedelem tulkapásainak. Súlyos következménye pedig ennek az lesz, hogy télre mind a testi, mind a szellemi munkás ereje és munkakészsége megromlik. Ha nyáron át a dolgozó nem tud hozzájutni a szükséges zöldség és

déltele előkerülnek a tanítók is. A templom mellett épült remek iskolaépületben hosszú években keresztül csak románul folyt a tanítás. A faluból emberemlékezet óta csak nemrég került egy fiú felsőbb iskolába. A lelkes magyar pap érdeme, hogy ez is tovább tanult. Felosztani való nagybirtok nem volt a faluban. Csúpa 5-15 holdas kisgazdák, akik a szomszéd falvakban pótolták a kenyeret kőművesmunkával. Azelőtt Amerikába vándoroltak. Értelmiségi nem volt a faluban. Egyedül a református lelkész foglalkozott a nép művelésével. Antonescuék ideje alatt ezt sem lehetett. A férfiak munkatáborokban színlődtek.

A felszabadult nép és vezetői

1944 augusztus 23-án a falán az ország egyetlen községének sem hozott nagyobb, színtébb örömet, mint ennek a kicsi, eldugott, szórvány magyar falunak. Az Amerikából hazatért emberek gyorsan nekiálltak a tisztogatásnak. A régi jegyzőt, a ki sokat szípolozta a népet, elzavarták, bírói, községi tanácsot választottak. A régi iskolában ismét felhangzott a magyar szó, a férfiak is hazaszállingóztak. Abból a kevésből is, ami a rablőháborúból megmaradt, nyílt jószívvel, bő marokkal adományoztak a fogarasi Magyar Népi Szövetségnek, Népvédelemnek egyaránt. A Romániai Magyar Segélyező Bizottság elnöke, Szabó Béni, több ízben is elismeréssel adózott a fogarasmegyei magyarság-

nak, amely viszonylagi legtöbbet adta a nemes célra. A kőboriak itt is elől jártak, pedig nehéz, keserves munkával csikarták ki a mostoha földből a termést.

Megoldódott a tanítóhiány is. Ebben a pillanatban az állami magyar iskolának három tanítója van. Az új tanító, Kosztándi Vilmos valahonnan Felsőháromszékről került ide. Nagy tervekkel jött. Mint a szövetségi ügyekben jártas ember, most készíti elő a Kalácsa szövetkezet alapjait, nagy tervei vannak az ifjúsággal. Az új tanító Török Teréz napközli otthont tervez. Égető szükség van rá.

A csendőrről sincsen baj. Bogdan, az őrsparancsnok, az Antonescuék idejében is ott volt. Akkor is szívesen beszélt magyarul. Senkinek nem okozott bajt, ha lehetett még védte is a népet, ha valami tulkapó sovinszta vetődött arrafelé.

A pap, aki hosszú éveket lelkipásztor a falunak, újult erővel lát a dolgokhoz. Magánúton oktatott az idén 4 gyereket a gimnáziumi tanulmányokra. Sikertel. Az oktatás gazdasági helyzetük híve. Kitaró muna lávát szoktatja a népet a beteljes, jobban jövedelmrezo gazdálkodásra. Nagyszerű melhészte van. Mindenkit szívesen oktat a hasznos foglalkozásra. Már sok gazda melhészkedik. Sok, nagyon sok ilyen magyar papra lenne szükségünk, hogy ne pünk bökög legyen, mielő a kőbör pap, Kadács Zoltán, a nép fia.

A környező falvak román lakosságával élénk cserkereskedelmet bonyolítanak le. Buzával hagymát, méhrajjal malacot cserélnék. Minden kőböri magyarnak megvan minden román faluban a szállása s ha a román látogat el Kőbörre, ahhoz a családhoz száll, amelyik nála szokott vendégeskedni. Jellemző, hogy annak ellenére, hogy a környező falvak többnyire vegyes román-szász községek, soha sem szállnak meg szászoknál.

Hányok, bajok vannak még, de a nép, a józan, egészségesen gondolkodó nép világosan látja, hogy a demokrácia mekkora előrehaladást jelentett neki mind anyagi, mind erkölcsi téren.

Meg is érdemlik, mert ha eleinte kicsit bódolodva is, de jól használták ki a szabadságot, amelyet most már nem egykönnyen adnak ki a kezükből. Tanulhat tőlük egész Erdély magyarsága.

Tiboldi Béla.

Uj bélyegsorozatot ad ki a posta

(Bukarest) A posta vezérigazgatója a Haladó Ifjúság javára 60 napig érvényes új, művészi bélyegsorozatot bocsát ki.

A hét, különböző címletű és kiállítású bélyeg részletes leírását a Hivatalos Lap 1946 június 11-i 132. száma közli. Az új bélyegek, amelyek postai és légi forgalomba kerülnek, csak korlátozott számban jelennek meg.

tőződik majd a gyógykezelésre szoruló betegek száma.

FONTOS FELADAT hárul a sajtóra is e téren: szemmel kísérni a piacot, a gazdasági ellátó szervek működését és — a fogyasztók személt. A tömegszervezetekre is fontos teendők hárulnak. Annyi számossá összejövetelükön teremtsenek szellemet az iránt, hogy a dolgozók fogjanak össze az élelmiszerek beszerzése és fogyasztása megszervezésére. És ne tárgyalnak addig, míg az meg nem valósul!

Nagy Mihály

VILÁGPOLITIKAI FIGYELŐ

KIÉ LEGYEN INDIA?

Nagybritannia domíniumi alkotmányt akar adni Indiának. Miféle Wawell alkirálynak nem sikerült megállapodnia India politikai vezetésével, brit küldöttség utazott Indiába Cripps Stafford kerskedelmi miniszter, a munkáspárti balszárny vezére és Alexander, az admirális első lordja vezetésével. Cripps Stafford már járt Indiában hasonló küldetésben 1941-ben, amikor küszöbön állott a csendes-óceáni háború és akkor sem ért el eredményt. A meg egyezést most sem sikerült.

Indiában 250 millió hindu néz farkas-szemét 70 millió mohamedánra. A hindukat és mohamedánokat szembeállították egymással és mesterségesen szított gyűlöletük szakadatlan összeküzdésekben robban ki. Az angolok számára a hindu-mohamedán ellentét India kormányzásának egyik fontos segédeszköze, egyik fő fogantatója annak, hogy 300.000 angol uralkodni tud India 350 millió lakosa fölött. Osi kormányzati „bölcselet” egy tetterős és kivételesen kisebbségre támaszkodni a többség ellen és ezt a kormányzati eszközt az indiai brit uralom alaposan kiaknázta. Pedig az angoloknak is az volna az érdekük, hogy ez az ellentét, amely állandó nyugtalansággal telíti India levegőjét, megszűnjön.

A mohamedánok még ma is kivételes helyet foglalnak el az indiai világban. A bennszülött fejedelmek, a maharadszák, a navabok többsége mohamedán. A mohamedánok általában gazdagabbak, ők bírtokják a termékenyebb területeket. Az indiai bennszülött katonaság túlnyomórészt mohamedánokból áll. Ugyohgy ha komoly háborúra kerülne a sor hinduk és mohamedánok között, esetleg a mohamedán kisebbség kerülne fölényre. A hindukat nem is annyira a vallás, mint a társadalmi ellentét fűti, a mohamedánokban urai-

kat és kizsákmányolókat gyűlölik.

Ezek fölött a fényeket alkotó gazdasági harcok fölött a felszínen vallásos formákban nyilvánkoznak meg a hindu-mohamedán ellentétek.

A hindu vallási szemlélet passzívításra nevelte a hinduista tömegeket. A kasztrendszer örökletesen megszabja minden ember helyét a társadalomban; a hindu sorsa jobbrafordulását csak attól várhatta, hogy halála után, amikor felke az örökös vándorlás egy új állomásához érkezik, magasabb kasztban, jobb sorban fog újfészülni. A kasztrendszer és a lélekvándorlás hite arra szoktatta az embereket, hogy nyugodjanak bele sorsukba és ne igyekezzenek azon változtatni. A hinduista bűnnek itéli az emberölést, nem hisz abban, hogy a háború szent, hazafias cselekmény lenne, sőt az állatok megölését is súlyos bűnnek tartja. A mohamedánok hite szerint viszont a hitetlenek, vagyis a másvallásúak elleni háború Allahnak különösen tetsző cselekedet. A szent háború hitének a jegyében hódították meg az arabok Ázsiát és Afrika jelentős részét s ez a hit fűtötte mindig a mohamedán hódítókat, köztük a törökök fanatikus seregeit.

Ezektől a mohamedán hódítóktól nagyon sokat szenvedett India. Egyik harcos mohamedán invázió a másikat követte, s úgy szólván mindegyik sikert ért el. India nagy része felett évszázadok óta az arab, török, mongol fajú mohamedán hódítók uralkodtak, uralmuk többnyire kemény és kegyetlen volt. A mohamedán urak, az „igazhitű fejedelmek” és a hódítókból alakult kizsákmányoló vezetőréteg mélyre gyökösöztetve a hinduista alattvalókat, a megvetés természetesen megkönnyítette a szolgáskodást és kizsákmányolást. A mohamedánok nem is vették egészen em-

berszámba a hindukat.

Amikor az indiai nemzeti mozgalom megkezdte a küzdelmet India függetlenségéért, a hinduk és az indiai mohamedánok vezetői közeledni igyekeztek egymáshoz. Megegyezést azonban sohasem sikerült létrehozni. Jinnah, az indiai mohamedánok vezére, akit a mohamedán tömegek épügy tisztelnek, mint a hinduisták Gandhit, attól tart, hogy ha India önálló lesz, vagy legalább is domíniumi alkotmányt kap, akkor a nagy hinduista többség nemcsak megszünteti majd a mohamedánok kiváltságos helyzetét, hanem üldözni fogja a mohamedán kisebbséget. Jinnah ezért azt követeli, hogy az a terület, ahol nagyszámú mohamedán lakik, Pakisztán néven teljesen önálló legyen. Jinnah tehát nem hajlandó az indiai mohamedánoktól beolvasszani egy indiai államba. Ez a nem létező, csupán feltételezett állam nagyobb szerepet játszik a világpolitikában, mint akárhány valóságos ország. Az a terület, amelyet Jinnah Pakisztánnal követel, India legtermékenyebb, leggazdagabb, forgalmi és stratégiai szempontból is centrális területe. A hinduisták viszont természetesen egységes Indiát követelnek, nem hajlandók beleegyezni abba, hogy India kettészakadjon egy hinduista és egy mohamedán részre. Az angolok pedig kénytelenek szem előtt tartani bizonyos fokig a mohamedánok követeléseit, nemcsak kormányzati érdekből, hanem azért is, mert közelkeleti érdeklődéseik mohamedán népességre tekintettel kell lenniük és a mohamedán világ ma nagyon egységes. A hindu-mohamedán ellentét kihangsúlyozásával sikerül még mindig halogatni a brit domíniumi alkotmány megvalósítását. Pakisztán az indiai mohamedán állam pedig egyelőre a levegőben lebeg.

Ami az iskolában „elfelejtettek” tanítani

IV. Béla magyar király szövetsége az oroszokkal a tatárveszedelem ellen

A mongol hódítás 1240-ben elérte Kievet és 1241-ben elnyelte Magyarországot is. De 1242-ben Ogatáj, a főként hírtelen meghalt s a hódítókat kiűrtetett a már elfoglalt, de még be nem szervezett területeket, így Magyarországot s Oroszországot nagy részét. Ugy tetszett, hogy Európa megszabadult a szorongató veszélytől... Valójában azonban egy évtizeddel később a veszély megújult, elnyeléssel fenyegette Napnyugatot. És akkor — az ezerszázötvenes években — egy eredményes magyar-orosz katonai szövetség mentette meg Európát.

Ezről a szövetségről iskolai történelemtanításunk — nem véletlenül, de alaposan — megfeledkezett. Eppen ezért most időszerű megemlékezni erről az eredményes szövetségről, amelyet 1255-ben kötött IV. Béla király és Halicsi Daniló, aki ekkoriban az „oroszok királya” címet viselte.

Ogatáj halála után a karakorumi politikában háttérbe szorult a háborús párt, és az a katonafüggő csoport, amelynek lelke Szubutáj, Dzsingisz kán egykori vezérkari főnöke, a világtörténelem egyik legérdekesebb katonai lángelméje volt. Vele együtt pihenni kényszerült a Kievet meghódító Burundáj, a Magyarországot elpusztító Batu, a Lengyelországot feldúló Telebuga és a többi kán, akinek neve mind olyan félelmes emlékké maradt a keleteurópai mesevilágban.

Noha Szubutáj nemskára meghalt, az udvari intrikák nem szüntek meg. Batu híven képviselte a szubutáj politikát és 1252-ben, az új főkánválasztó kurultájon sikerült a maga emberét, Mangu kánt uralkodóvá választatnia. Ezzel az ügyvezetés egyszerre visszakért a háborús párt kezébe. Karakorumban az ügyek élén valójában Batu állt. Katonái már a következő évben megjelentek Szuzdál, Pereszláv és Vladimir vidékén. Készen volt, hogy a mongolveszedelem felujult Európában. De a Nyugat közömbös maradt. A pápa, a császár és a francia király fontosabb kérdésnek

tartotta, hogy kit illet Konstantinápoly és Ázsia partvidékeinek jóljövendmező birtoka. Oroszok és magyarok jól emlékeztek még, hogy egy évtizeddel azelőtt hiába könyörögtek nyugati segítségért, akkor egymás ellen harcolt a császár és pápa, nem érdekelték őket, hogy Európa keleti fele közben a következetesen kegyetlenségre nevelt, nagyszerűen fegyvermezett hódító seregek fegyverei alatt elvérzik. Béla király most sem remélt sokat. Máiig is fennmaradt levele, amelyet a pápához írt, tele van keserű szemrehányással. Ilyen mondatokat találunk benne: „Apostoli Kegyesseged is túl sokat gondol a konstantinápolyi császárságra meg a tengerentúli tartományokra, holott ezeknek elvesztése nem ártana annyit Európa népeinek, mint ha a mi országunkat sikerülne a tatároknak birtokba venniük”. De a pápa és a császár éppen megint farkasszemét nézett egymással, egyik sem gondolhatott Európa sorsára, 1254-ben pedig Burundáj kán feldúlta Lengyelországot.

Batu ugyan még ebben az évben meghalt, de öccse, Berke kán az ő politikáját folytatta. Nem volt idő a késlekedésre. 1255-ben tehát Daniló felvette az orosz-magyar szövetség gondolatát. Kézenfekvő volt, hogy a két veszélyeztetett ország csak egymásban bízhat. Szükségzerűen mellettük állt a frissen kifosztott Lengyelország is. A szövetség ugyanebben az évben meg is alakult. Az ellenség pe-

dig már ismét itt volt Kiev alatt. A szövetségesek négy éven át hol csatározásokkal, hol alkudozásokkal tartották a határt. 1259-ben azonban Telebuga kán szétverte a szövetséges hadakat és Daniló vert seregével együtt Magyarországra vonult vissza. Itt vették fel a magyarok és oroszok az újabb védelmi vonalat. Ezt a mongolok már nem bírták áttörni.

Mikor Berke kán azt tapasztalta, hogy a szövetségesek megállították a támadó lendületet, gyors véget akart vetni a háborúnak olyan formán, hogy a mongol tekintély ne csorbuljon a visszavonulással. Ezért felajánlotta Bélának, hogy lépjenek rokonságra. A magyar király választására bízta, hogy annak fia elveszi a kán egyik leányát, vagy egyik leányát adja Berke valamelyik fiához.

Béla a pápát értesítette az ajánlatról. A pápa felháborodottan válaszolt. Ertesítette a királyt, hogy katonát ugyan nem adhat, de a házasságba sem egyezett bele, mondván, hogy „keresztény fejedelmek inkább a halált kell választania, mint az ilyen megalázkodást”. Béla és Daniló tehát minden segítség nélkül állt, a magyar és orosz nép egyedül védte Európát. Mert a háború még a következő év tavaszáig tartott. 1260 tavaszán azután meghalt Mangu nagykan is. Szubutáj, Batu nem volt már az élők között s az új uralkodó Kublaj kán elejtette a nyugati hódítás politikáját.

Tiszta gyapju szövetség
Nyári különlegességek érkeztek

„SCOTCH”
Gál Andor

Brassó, Str. I. C. Brătianu (Kórház utca) 1.

Gyűjtsünk gyógynövényeket!

Erdélyben majdnem minden közepettrőpai gyógynövény előfordul, gyógynövény gyűjtéssel mégis kevesen foglalkoznak. Pedig aránylag egyszerű és könnyű munka, gyermekek és öregek is szép pénzt kereshetnek. A most induló nyári időnyre való tekintettel az alábbiakban közöljük azoknak a gyógynövényeknek a nevét, amelyek gyűjténi lehet és gyűjteni érdemes.

Virágok közül: hárs, székfü (kamilla), bódza, pipacszirom, erdei mályva, cik-fark kóró. Levelek közül: fehér mályva, (ziliz), nadragulya, gyapjas és piros gyűszűvirág, borsmenta, fodormenta, zsálya. A herbák közül: (ezalatt a növény egész földfeletti részét értjük, virágzó állapotban) fehér üröm, ezerjófű, mezel zsurló (virágja ninc), orbáncfű, szamar tövis, kakukfű. Fontos és keresett azon kívül a boróka boggyó, anyaróz, tölgyfazu-mó, tölgyfű is. Közönséges tea növény az áfonya levél, cseresznye, és meggy-szár, és levél, dió levél, diókopáncs, szeder és málna levél. Legkeresettebb azonban a székfü, hárs, gyűszűvirág, kakukfű, pemetefű, ezerjófű, orbáncfű és a nadragulya levél. A gyűszűvirág, anyaróz, erdei pijszika (himpáfrány) gyökér és nadragulya levél mérges növények, ezért azokat inkább felnőttek szedik.

Minden gyógyszernövényt szép, napos, száraz időben szabad csak szedni, mert másként a szárításkor megbarnul és hatóanyagát elveszti. Ugyelni kell még arra is, hogy a többféle növény össze ne keveredjék, különösen a mérges növények a nem mérgesekkel.

A fészedett friss növényt a legközelebbi gyógynövénybevéltőhöz kell vinni, aki azt átveszi és kifűzi. A beváltást árak változnak aszerint, hogy a kérdéses növény iránt milyen a kereslet, szépe az árú és mennyire száraz. Tájékoztatásul közöljük, hogy jelenleg a hársfavirág ára, murvalevél nélkül 2000 lej, murvalevéllel 1500 lej, a székfüvirág 1500 lej, a nadragulyalevél pedig 1200 lej, nyersen kilónként. A legcélsezerűbb ha azok, akik gyógynövénygyűjtéssel akarnak foglalkozni, mielőtt munkához látnak, megkérdezik a Magyar Népi Szövetség gyógynövényszakosztályát, mely egész Erdély területén, a Kaláká szövetségeitől és az EMGE-vel karöltve irányítja és végzi a gyógynövénygyűjtést és értékesítést. — (Cím: Új, Regina Maria 16.) Felvilágosítást nyújt a marosvásárhelyi Kaláká Szövetkezet gyógynövényszakosztálya.

Eladó egy nagy két leres tővőkályha, vendéglő részére alkalmas. Husnyulak pajtával együtt. 3 darab nagy faszéktársa 120x500-as, 120x800-as, és 1400-as méretekben. Faszéktárgyos részére is megfelel. Érdeklődni lehet Sepsiszentgyörgy, Csiki u. 2. Kőszörűsnél.

Sürgősen eladó ponti kétflokosztályos kertés villa és főúton sarok üzletház 1.300 m. p. telekkel garáznak, műhelynek, gyárnak előruugu. Ingatlanforgalmi Iroda. Brassó, Regele Carol Kapu u. No 40. Telefon: 15-99.

Négy erdélyi magyar író vall a könyvnapok alkalmából megjelenő új könyvéről

Valamennyi romániai magyar könyvkiadó résztvesz a június 27-30 között Székelyudvarhelyen megnyíló könyvnapokon

(Kolozsvár.) Hírül áadtuk már, hogy a Magyar Népi Szövetség udvarhelyi nagygyűlése alkalmával az erdélyi könyvkiadók is megrendezik a könyvnapokat. Amint most értesülünk, a könyvnapok pontos ideje június 27 és 30 között lesz és tulajdonképpen csak bevezetőjéért jelenti az egész június hó folyamán tartó országos jellegű könyvhónapnak.

A székelyudvarhelyi könyvnapokon résztvesz valamennyi romániai magyar könyvkiadó, hogy bemutassa másfél esztendő megfeszített termelő munkájának eredményét. A júliusi könyvhónap folyamán a kiadók 20 százalékos árszállítással hozzák forgalomba kiadványaikat a különböző könyvkereskedések útján.

A könyvnapok kapcsán az erdélyi irodalom is új lendületbe jön. Ekkor jelenik meg az „Utunk”, a régóta várt irodalmi folyóirat, de ugyanezkor több erdélyi könyv is napvilágot lát. Csak nemrégiben számoltunk be lapunk hasábjain Kovács György „Boszorkány” című kitűnő regényéről, mely a marosvásárhelyi Bolyai könyvkiadó kiadásában jelent meg. Ugyancsak ebben a kiadásban fog szerepelni a könyvnapon Kacsó Sándor „Nagyidő” című ragyogó novelláskönyve.

Kolozsvárt különösen a Józsa Béla Athenaeum készülődik szorgalmasan a könyvnapokra. Mint már korábban jelentettük, hat teljesen új kiadvánnyal lép meg a magyar olvasóközönséghez. Ebből az alkalmából találkozást igyekeztünk keresni az egyes művek szerzőivel, hogy még a művek piacra kerülése előtt nyilatkozzanak kérjünk a szerzőktől munkáikra vonatkozólag.

Irók a hadak útján

Elsőnek Asztalos Istvánt, az új népi irányzat egyik kitűnő képviselőjét kerestük fel. A neves fiatal író a „Falkak Népe” szerkesztésében fogadott s némi habozás után a következőket válaszolta arra a kérdésünkre, hogy mit tart most megjelenő művéről, amely az „Író a hadak útján” sokat sejtető címét viseli.

— Nem szívesen írtam ezt a könyvet — mondotta — mint ahogy senki sem dicsekszik szívesen olyasmival, amiért csak pirulnia lehet. Az elmúlt háború folyamán pedig sokszor pirulhatott a magyar nép olyas dolgokért, melyeket az ő nevében, de az ő megkérdése nélkül követett el az a réteg, amely magát önkényesen nemzetnek nevezte.

Nem szívesen írtam, hiszen engem is bánt minden fejezete, engem is, a bennem élő magyart. De mikor mások tárgyilagosan híján, vagy éppenséggel rosszindulattal már odáig tülköztek a dolgot, hogy az egész magyar népet igyekezzenek összevetni azzal a réteggel, amely megülve a törvénykezést, a nép ellen szavazta meg azt a háborút is, amikor kötelességgé vált a tanuskodás. Tanusítani kell, hogy igazság illeti ezt a népet, nem pedig igaztalan ítélet.

Bizonysításként és adatnak szántam tehát ezt a könyvet a többi adat mellé, de nemcsak a múlt, hanem a jövő nemzedékünk számára is.

A halászok és a halál

Ezután Jékely Zoltánt, a finomhangú költőt sikerült megtalálnunk az egyik kolozsvári cukrászda zugában, ahol sajnos több volt a vendég, mint a tészta.

Az író eleinte hallani sem akart, hogy könyvéről nyilatkozzék. Majd hosszas unszolásunkra a következőket mondotta tollba a „Halászok és a halál” című regényéről:

— Valahol, a „Barackfeketén” is túlszám van egy országoscska, melyben az emberek óriási virágok között, régimódi viseletben s főleg örök békeességben élnek; a szegény kinnai halász betéved egy napra ebbe a csodálatos birodalomba s bár hazamenet útját gondozza megfigyegzetni, vissza többé sohasem talál...

Az én halászaim különös kalandjaikon alkalmával ugyanazt a birodalmat keresik; a hétköznapi fakóságából, a házasság utáni intrikából, a háború végeztől,

és hullászagából menekülnek az egyik legáltalánosabb férfiszexuálébe: a halászatba.

De mint minden szenvedély, ez is a Halál cinkosa, arra szolgál, amire a cigarettá, a kártya, az alkohol: hogy egyszerű életünket izgalmasabbá s ugyanakkor rövidebbre rántsa. A halász — zöld mezőben, vízparton, hosszú bottal — egy küssé mindig ama „Barackfeketén” tájékon éri magát. Nem vesz tudomást a hatalmas kaszás árnyékáról, mely az ő árnyékát elborítja a vízre vetül...

Ez a könyvecske nem csak a halászközlő szövege; találok ki kíván átfutni a szenvedélyek pályájában vergődő emberrel, mindazokkal, akik érzik, hogy külsőségei lényük mélyén titkos ösztönök vulkánjai forognak, az ősember fékezhetetlen indulatai.

Büvös éjszaka

Most pár nap szünet következett, mert Kisbán Miklóst, a „Büvös éjszaka” nagy visszavonultságban élő szerzőjét, csak nehezen sikerült megtalálnunk. Fáradozástunkat végül is siker koronázta, s a neves író a következőkben tájékoztatott nekünk a megjelenő könyvéről.

— Középkori monda szól Tannhäuser-ről, arról a dalköltő lovagról, aki kőborlása közben bejut Venus barlangjába. Évekig él ott, aztán újból megjelenik a keresztény világban. Itt azonban, bármilyen nagy művész is, mégsem fogadják be. Mindenki üldözi, a pápa kiátkozza, és ő visszamenekül a pogány istennőhöz. Wagner operát írt róla.

EGEREK ÉS GRÓFOK

Az utóbbi időben éléskamrámban elszaporodtak az egerek és mohón pusztítani kezdtek szűkös élelmiszerkészletemet. Kirágták a lisztet zacskót, megették a tisztított dióbél nagyrészt, sőt, telhetetlenségükben annyira mentek, hogy még féltve őrzött, ténylegnyi darab füstölt szalonnát is fellakmározták.

Mindent megírtam, hogy véget vessék garázdálkodásuknak. Híába! A mérgezett szalonnából meg sem kóstolták, az egérfogót pedig messziről elkerülték. Akkor sem lett semmi bajuk, amikor petróleumot öntöttem az egérlyukba és felgyújtottam tanyájukat. Még én kaptam fejfájást a füsttől, az egerek csak mulattak erőlködésen. Fényes nappal is mérsékelten sétálgattak a polcokon és valóságosan a szemembe cincogtak. En meg mérgezőltem és tanakodtam naphosszat, hogy mit is tehetnék ellenük. Kitaró rágcsálásuk még éjjeli nyugalmaimat is megkeserítette.

Egyik holdfényes éjszaka hangos cincogásra ébredtem. Nagy álmosan kinyitottam a szemem, látnom, hogy egy egér áll az ágyam végén. Visítani akartam, de az egér finoman meghajolt és engedélyt kért, hogy bemutakozhassék.

— Gróf Egérffy vagyok — mondta, de ha nem mondta volna is, előkelő modorról és kifogástalanul szabott szürke angolözvet ruhájáról azonnal megállapíthattam, hogy uriember áll előttem.

Már régóta szándékozom felkeresni méltóságos asszonyom — kezdte.

Figyelemztetem, hogy nem vagyok méltóságos, sőt még nagyságos sem, de Egérffy gróf kitarított a címzés mellett.

— Régen keresem az alkalmat — folytatta, — hogy megkérem, szüntesse be az ellenünk indított hadjáratot. Vessen véget az egérlődzésnek.

— Kérem gróf ur! — válaszoltam, — ezt nem kívánhatja tőlem. Szegény dolgozó háziasszony vagyok. Jegyre kapom az élelmiszert. Eleget harcolok a fekete tezőkkel, azt akarja, hogy még ingyen-élőket is tartssak a házamban?

Egérffy sietősen ránta a bajuszát. — Asszonyom, — mondta, s már elhagyta a méltóságot, — nekem ehhez az

— Ez a motívum indította el a kis regény gondolatát, már akkor, midőn ifjkoromban az Adria partjait jártam.

Már akkor megszületett a történet másik szereplője is, annak a kicsi üveg-bura alatt nevelt lánykának az alakja, akit utcai harcok színhelyéről az öregedő dalnok ment ki és szeretőjénél, az öregedő Venusnál bújtat el.

Régóta lappangott bennem ez a tárgy, mégsem írtam meg. A régi békés világban hiányzott hozzá a szükséges háttér. Partizánharcok, váratlan életvesztés, fegyveres zendülés ismeretlen fogalmak voltak. A legutóbbi évek meghozták ezeket. Elővé és érthetővé tették. Ezért írtam meg most, alig két éve, ahogy néhány más kisebb dolgot is, amit az utóbbi idők tragikuma és háborús szenvedése érlelt ki bennem.

Sors és jelkép

Végül pedig kert-utcai lakásában meglátogattuk Méliusz Józsefet, a „Sors és jelkép” szerzőjét. Az udvaron egy hatalmas díó áll. Ennek árnyékában játszadozott a szerző Péter nevű aranyzóke kisfiával s amikor nyilatkozatra kértük, először csak nevetett, De aztán mégis költőnek állt s a következőket mondotta.

— A „Sors és jelkép”-ben Délerdélyen vezettem végig az olvasót a háború alatt. Megmutattam Temesvárt, a Bánságot, Aradot, a Marosmentést, Enyedet, Szébet, és Brassót. Háromszázötvenezer magyar élt itt végzetes elszigeteltségben, elnyomtatásban, félelmek és rettegek lázában. Ebben a környezetben az író maga is el-

éléskamrához ősi jogaim vannak. On mind össze két éve lakik itt e házban, míg nekem már az elődeim is mind kamarások voltak. Régi ősnemesi család vagyunk és megfizetetésnek vehetné bárki, hogy egy házban lakhat velünk. Fivérem, az ögróf, a nagy kolbászfőző tulajdonosa, apám a macskák elleni harcban szerzett vitézségi érdmet. Hja, a régi szép idők! On előtt egy hadiüzemnek az igazgatója lakott a házban. Micsoda bőségben élünk akkor. Zsákszámba állt a liszt, mehetünk téli sportra, ez volt a Semmeringünk. És a tengerre! A tejeslábasból soha ki nem fogott a tej.

Igen, észrevettem, hogy az aludt-ejes bögében tegnap megfürdött egyik családtagja — vettem közbe sértődötten. — Lásna be kedves gróf Egérffy, hogy ez mégis csak több a sóknál. Nem kívánhatják, hogy a fürdővizüket megigyam! Összeegyeztethetőnek tartja ezt a mértékűtlen garázdálkodást a nemesi gondolkodásmóddal?

— Ne mérgelődjék asszonyom — mondotta Egérffy fölényesen, aztán fényes hideg pillantással szúrósan nézett a szemembe. — Ismételtén figyelmeztetem, hagyja abba a háborgatást, mert különben szövetkezzünk a szomszédokban levő eger-ekkel és aláássuk az egész házat. — Aztán meghajította magát és eltűnt a szekrény alatt...

Ugy látszik mindennél van baj — sóhajtottam, amikor egy nap hallgatom a budapesti rádiót, hogy letartóztatják egy arisztokrata társaságot, mert ellopták az éhező gyermekeknek szánt tejport. Ki tudja meddig garázdálkodtak volna még, a tolvaj grófok és grófnők, ha a gazdasági rendőrség le nem leplezi őket? Elgondolkodtam az eseten és akkor, mint a hirtelen fény a sötét szobát, világosította meg előttem az egérharc megoldását is.

Atsaladtam a szomszédasszonyhoz és köcsönkértünk két fekete cicáját. A macskakülönményt aztán bezártam a kamrába. Egy napi kitaró vadászat után a cicák jóllakva távoztak, a kamrában pedig egy fia egér sem maradt.

Sipos Beffa.

hagyatott. Felfedező útján az emberek között a tájban és önmagában, a mélyebb és a közelebbi múltban, ellenállhatatlanul meg kell győnnia osztálya és az ittélő népek bűneit, vallania kell az örök magyart eszményekhez való ragaszkodásról. A vihar közepén fogalmazza meg az ittélő népek közös feladatait, miközben a bécsi döntés határain innen és túl gyilkos gyűlölködés füstölög, az emberi gondolkodás torz és tévedésekkel terhes és körül az egész tegnapi Európa bomlik.

Am a kaland, az élet apró gyönyörei, a könyvek, az irodalom kábulata és az örök szépségek, mindennek ellenére jelen vannak a pusztuló és kísértetektől hemzsego világban.

Montaigne és Kazinczy, a két nagy utazó a példaképem ezen az újszerű vándorlason. Azt jelenti ez, hogy e nagylétegetti monológban bár íróként is alapvetően politizálok, nem adom fel egy percre sem a költői magatartást és egy világ romjain bolyongó ember ösztönességével, s egy új világra készülődve töreksem a valóság és az igazság kimondására sorsunkról és a jelképek megfejtésére, amik sorsunkat ezen a földön kifejezik.

Nem kételkedünk abban, hogy a magyar olvasóközönség ezek után felfigyelt érdeklődéssel várja az új könyvek megjelenését.

MAGYAR JÁNOS

CORSO MOZGÓ

MA Bemutatja a magyar filmgyártás remekművét

VIHAR UTÁN

c. filmjét

Fényes Alice Uray Tivadar

Előadások naponta 3-5-7 és 9 órákor pontosan.

A műsor keretében a bukaresti rádió énekesei

Dorina Drăghici és

Nicu Stoenescu

slágereket énekelnek zongora kísérettel.

Vasárnap délelőtt 2 Matiné 9-30 és 11-30 órákor.

Csikmegyei olvasóink figyelmébe!!!

Apró- és kereset hirdetések eredeti kiadóhivatali áron, csikszereadi megbízottunk veszi fel.

Csikszereada, Kossuth Lajos utca 74.

50.000 lej

jutalom annak, aki június 10-én az Aradról Bukarestbe menő Rapidvonaton, Predeal-állomáson eltűnt szürkezőldes huzat, régi rongyos, szíjjal átkötött bőröndöm nyomára vezet és azt visszaszerezni segít.

Tartalma egy fehér vászonkabát, 2 ing, törülköző, lábbeli és László Arnold névre szóló személyi okmányok, Consum lapok, bélyegző, nyugtatók, melyek másnak nem értekesek.

Értesítést vár a Népi Egység kiadóhivatala, vagy László Arnold újságíró, Timisoara, str. Odobescu 68 szám.

„A két nép boldogabb jövőjének elharcosai mi vagyunk: az írók és művészek” — mondotta Cocea

N. D., a híres román író marosvásárhelyi előadása kapcsán

(Marosvásárhely.) A Kulturpalota kistermének üvegablakain kék, vörös, zöld fényt vet a júniusi napfény, lent a téren a katonazenekar játszik, fent az emelvényen Cocea, a neves román író, a Szovjet Szerzője, a román színházak vezérigazgatója beszél.

... hígyjék el nekem, hogy mind a román, mind a magyar népre életbevágó fontossága a Szovjetszövetséggel való minél szorosabb kapcsolatok kiépítése.

A hája szinte teljesen ősz, a hangját az édes moldovai hangszólalás lepi el, nem zavarja az alkalmatlan időpont miatt feltűnően kevés számú hallgatóság. Beszél, elmond, rábeszél, példákat hoz fel, képzeltbeli ellenérvekre válaszol.

A végzetes út

— A magyar és a román nép részére egyformán végzetes volt az út, amelyen elindult, amikor megkezdte a Szovjetszövetség elleni háborút. Ismerjük el, hogy legyőzött nép vagyunk. Kussuk fel a hibákat, küszöböljük ki azokat és induljunk el azon az úton, amely egy új és a valóságban alapuló új-jáépítéshez vezet.

Ez az újjaépítés, amint Cocea lejtgeti, közgazdasági, főleg közművelődési alapon a Szovjetszövetség felé irányulhat. Az ország gazdag ugyan, de ez a gazdagság mit sem jelent a Szovjet megmérhetetlen ipara és mezőgazdasága mellett. A fasiszta rendszer kormányai egyebet se tettek, hosszú évek alatt, mint kizsákmányozni az ország anyagi erejét. Ami jó, ami értékes volt Romániában, azt Antonescu szolgáló alázattal igyekezett Hitlerék kezére juttatni. Jelenleg, amint mindannyian tudjuk, az a helyzet, hogy az ország népét a Szovjet felhatalas és jóakarata mentette meg az éhínségtől. Szovjet búzát osztunk meg lisztnek, szovjet gyapotot dolgoznak fel gyapárnak.

— Van azonban egy terület, ahol csereszonyba léphetünk a Szovjetszövetséggel. Művelődési téren igyekezzünk, hogy ez a csere létrejöjjön. Küldjük el íróinkat, művészeinket, hívjuk magunkhoz a szovjet írókat, és művészeket, hogy kölcsönösen megismerhessük egymást.

Huszonöt munkátlan év után

Ezután a nemzetiségi kérdéstről beszél Cocea:

— Tévedés volna azt hinni, hogy a Szovjetszövetség valaha is elnemzetlenítő politikát folytatott. Voltam Oroszországban és állíthatom, hogy sehol a világon nem óvják jobban az egyes népek önállóságát, nyelvét, irodalmát és művészetét mint éppen itt. Előadás után az AR-LUS helyiségében lefelé Cocea a felfelt kérdésekre:

— Hogy mi a véleményem a jelenlegi román irodalomról? Oszintén beszéljek? Nos, több mint huszonöt éven keresztül teljes műveltségben hagyták az érdekeltek a román népet. Itt nem a középosztályról beszéltek, hanem a nép magvát és többségét kitevő földművelősségről s kétkézi munkásról. A „történelmi” pártok vezetőinek elsőrendű érdeke volt, hogy sötétségben tartsa az esetleg tiltakozni megkísérlő osztályokat. Az eredmény: irástudatlanság a nép között, prostitúció az irodalomban.

— Hanyatlást lát-e irodalmi téren?
— Hanyatlást nem, hanem bizonyos visszaesést és megállapodottságot. A történelmi átalakulás nem kedveznek az irodalom fejlődésének. Eddigi íróink, főleg a regényírók, példányzámra írtak, magasabb célkitűzés nélkül, csupán a jövedelem fokozása érdekében. Kiszolgálták a kispolgári ízlési olvasót, gyávák és megalkuvók voltak.

— Lát-e kivezető utat?
— Feltétlenül. Az új írók a népből, a munkássztyárból jönnek. Nem egyes elszigetelt osztályoknak írnak, hanem a nagy összességnek. Új irodalom születik.

Ezután arról beszélt Cocea, hogy a ma-

gyar irodalom művészeti értéke és termelés tekintetében a román felett áll. Jellemzőnek tartja, hogy a magyar munkásköltő, a tragikus halált halt József Attila, éppen úgy, mint a mai román irodalom egyik legkiválóbb képviselője: Arghesi Tudor, román és magyar vérkeveredésből származnak.

— Az államnak kötelessége minden lehető eszközzel elősegíteni a két nép közötti közéletet — mondja — és ezt meg is fogja tenni. Íróink műveit le fogjuk fordítani az egymás nyelvére, hogy így is megismerjük egymást. Művészeinket elküldjük egymashoz, és erre vonatkozólag már tényleges lépés is történt, amikor is a Budapesti Opera művészeit Bukarestben, a bukaresti Opera művészeit pedig Budapesten szerepeltetnek igen nagy sikerrel.

Majd mint a színházak vezérigazgatója beszél Cocea és hangsúlyozza, hogy színházi téren határozott javulás észlelhető.

Az ősszel meginduló színházi évad során számos magyar szerző darabja kerül majd színpadra Bukarestben. Így lekötötték Háy Gyula az „Isten, császár és paraszt” szerzőjének három darabját.

— A legnagyobb baj az, hogy nincsenek rendezőink. Megállapodtunk a szovjet színházi élet irányítóival, hogy az ősszel negyven román, magyar és jiddis színész megy Moszkvába tanulmányutra. Ugyanakkor néhány nagy-nagy orosz rendező érkezik majd Bukarestbe, hogy itt rendezőiskolát tartson.

Bucsurrom. A katonazene még játszik, de túl a hangos muzsikán, a rézfányérok csinarattáján a fülembé hangzanak Cocea szavai:

— Csak a két nép öszinte egybefogásával tudjuk megteremtteni a boldogabb és békésebb jövőt és ennek az elharcosai mi vagyunk, a két nép írói és művészei.

(I. H.)

A munka díjazása a Szovjetszövetségben

Akt többet termel — többet kap. Ez az alapelv érvényesül a nemzeti jövedelem elosztásánál a Szovjetszövetségben. Minden ízem dolgozóját megfelelő munkabércsoportokba osztják. Általában nyolc ilyen osztály van. Az elsőbe tartoznak a betanított munkások. Ha szakképzettségre tesznek szert, magasabb osztályba kerülnek. A VIII-ik osztályba tartoznak a legjobbjak szakmunkások. Az egyes csoportok között általában 20 rubel a különbség; a VIII-ik kategóriába tartozó munkás órabére 3,6-szorosa az első csoportbelinek. A gépiparban az első kategória órabére 0,70 rubel. A bányáiparban a segédmunkás 1,25 rubelt kaphat óránként, a fejtők 5 rubelt. A textiliparban a szövő 25,30 rubelt keres munkákonként.

A Szovjetszövetség üzemi munkásainak többsége

DARABBER

alapján kapja a munkabérét. A darabber biztosítja a legjobban azt a bérszínvonalat, amely a végzett munka mennyiségét és minőségét veszi figyelembe. Minden egyes munkás személyes érdekét egyesíti ez az összes munkások közös érdekeivel és a munka termelékenységére serkentő hatást gyakorol.

Mivel az üzemek nincsenek magánkézben, a Szovjetszövetség szakszervezetei a bérkérdésben lényegesen más tevékenységet fejtenek ki, mint minden egyéb országban és arra törekednek, hogy minden dolgozó, akinek termelőtevékenysége meghatározható normába foglalható, a darabber-rendszer szerint díjazák. A munkások munkaidejük alatt meghatározott mennyiségű terméket állítanak elő. És miután a német fasiszták pusztításainak újjaépítése az egész termelés fokozását teszi szükségessé, a darabbert haladásványos darabber-rendszerre fejlesztették ki. A termelési egységeknél meghatározott norma keretében túlhaladásával a darabber megfelelően emelkedik. Ha a munkás a termelési normát 1—20 százalékkal túlhaladja, minden egyes normán felül készített darabért másfélszer több bért kap és ha 20 százalékkal haladja túl a normát, a darabber a kétszeresére is emelkedik.

A Szovjetszövetség dolgozói életviszonyairól lehetőséggel rövid ismertetés keretében beszámolni. Képet kaphatunk azonban, ha élelmiszerellátásuk adatait össze-

szegeltatjuk. A háború alatt az élelmiszer-ekre jegyzendst vezettek be. Az Egyesült Államok kivételével a Szovjetszövetség az egyetlen ország, ahol nem csökkentették

AZ ÉLELMISZERADAGOKAT

70 deka kenyert kap minden dolgozó. A nehéz teszmunkát végző 1 kilót; gyermekek 40 dekát. A barnakenyér ára kilónként 1 rubel, a fehér 1,70, illetve 2,80. Havonta fél kiló cukrot, (kilója 5 rubel), 3,20 kiló húst (kilója 8—14 rubel), 0,90 kiló zsírt, 2 kg. tejszínt, rizs- és kásalet, (kilója 1,2—6 rubel). Bányászok és betegek ezenfelül 50 deka vaját, 50 deka cukrot, 70 deka fésztaféléket kapnak. Állapotos vagy szoptatós nők 80 deka zsírt vagy vajat, 60 deka cukrot, 12 liter tejet, 1,20 kiló kásaletet.

Az állami szabadforgalmi élelmiszerüzletek roskadásig tele vannak a legkülönbözőbb kitűnő minőségű élelmiszerekkel. A dolgozók fizetésüket nemcsak bőségesen ellátásukra, hanem ruházkodásra is költethetik. Hat hónapra munkások, mérnökök és technikusok 125 pont arányában vásárolhatnak ruhaneműket. Tisztviselők részére 100 pont, gyermekek és öregek részére 80 pont van biztosítva. Férfi vagy női gyapjából készült télikabát 50 pont (400—600 rubel), Férfi öltöny vagy női kosztüm, jóminőségű, 50 pont (450 rubel), olcsóbb minőségű 30 pont (200—300 rubel). Bőr cipő 40 pont (150—200 rubel), ing 15 pont (20—25 rubel), harisnya 3 pont (3—5 rubel), kötött hómi 15 pont (30—50 rubel). Lakásra a szovjet dolgozó keresetének 5—12 százalékát fizeti. Vihágításra 30—40 rubelt költ havonta. Egy köbméter fa 23 rubel.

Ha egy szovjet munkás átlagos keresetét 700 rubelre számítjuk, láthatjuk, hogy keresetének tekintélyes részét költetheti ruházkodásra és művelődési igényeinek, szórakozásának kielégítésére. A nagyobb üzemek részére három és félmillió hektár termőföld áll rendelkezésre, 900 ezer szarvasmarha, 900 ezer disznó, birka 1 millió felül. A termények az üzemi dolgozók ellátásának javítására szolgálnak. 70 ezernél több életterem van az üzemi szakszervezetek ellenőrzése alatt. Tizennyolc millió család művelte meg 1945-ben kiskertjét, 1,600 ezer hektár területen egy csakra 514 kiló burgonya és zöldségféle jutott.

Szakhalin szigetén mindenki a saját anyanyelvén tanul

Az elmúlt esztendőben az 50. északi szélességi fok még két részre osztotta a Szachalin-szigetet. Ennek az orosz szigetek déli részében a japánok gazdálkodtak. Jelenleg már eltűntek a Szachalin-szigetről a határcsovekek. Legészakibb csücskétől kezdve egész partvidékéig szovjet, mint ahogyan 1905 előtt teljes egészében orosz volt.

Szachalin déli részében már mozgalmak élnek uralkodik. A japánok meghódolásuk előtt nagyon sok ipartelepelt elpusztítottak. Ezeket az iparvállalatokat egészen vagy részben helyreállították s egyre nagyobb tömegű árut termelnek. A déli Szachalin egész partvidékén egymás mellett sorakoznak a különféle konzervgyárak.

De ez az országrész nem csupán halfeldolgozó iparról nevezetes. Elsőrendű minőségű kőszentet is nyernek itt. A szénttermelés a felszabadítás óta gyorsan növekszik. Különösen a tainzi, a najbui és a taitai tárnak munkásai értek el szép eredményeket. Ezekben a tárnakban már hónapok óta a tervben kijelölt színvonal fölött mozog a termelés.

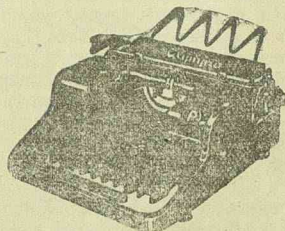
Kamuzában judományos kutatóintézetet létesítettek. Dél-Szachalin természetű kincseinek feltárására. A sziget déli részének mezőin ebben az évben először dolgoznak traktorok. A legutóbbi hónapok folyamán a Dél-Szachalinon több kórházat létesítettek.

Külön megemlítést érdemelnek a közoktatás terén eddig elért eredmények. Tojohara városban oroszok, koreaiak és japánok élnek. Így az oktatás orosz, koreai meg japán nyelven folyik s minden nemzetiség számára külön iskolákat állítottak fel. A gyermekek saját anyanyelvükön tanulnak. A Szovjetszövetségben ez már régen természetes, de Japánban csak japán nyelven tanítottak az iskolákban.

Ugy Tojoharában, mint más városokban, sok új iskolát nyitottak. A munkások és szegény-paraszrok gyermekeinek a sziget történelme folyamán ezuttal először nyílik alkalmuk a tanulásra.

Ugyancsak Tojoharában befejezéshez közeledik a könyvtár építése. A gyönyörű épület rövidesen megnyitja kapuit a látogatók számára. S nemcsak az értelmiség jön majd el ide. A halászok, a famunkások és a cipőgyártó dolgozók is beiratkoznak a könyvtárba, hogy ismereteiket gyarapíthassák s jó regények olvasása után művelődjenek. A könyvtárban minden dolgozó saját anyanyelvén írt könyvet kap majd kölcsön. Meg kell jegyezni, hogy ilyen könyvtár azelőtt a Szachalin-sziget déli részén egy sem volt.

Todor Ion Jun.

író-címző-számoló-könyvelő-sokszorosító-gépjavitó szakműhely — új gépek lerakata
BRAȘOV, Str. Reg. Carol 31 (volt „Olimpia”)
Iroda az udvarban
TELEFON 29-47. — Keresk. Kam. bej.sz. 4798/1941.

FIGYELEM! Modern kárpitozott bútorok

kedvező árban Tamás Jánosnál kaphatók. — Sepsiszentgyörgy, (Csiki) Malinovszky-utca 11.

Kisebb nagyobb házak-telkek a város különböző pontjain, jutányosan eladóak
„LANDAU”-nál
Brașov, Strada General Moșoiu 25.
Telefon 17-23

„PAPETĂRIA UNIVERSALĂ”

papír- és írószerkereskedés, papírraktár
Tulajdonosok: WEISZFEILER S. és FORIL GH.
Brassó, Hirscher-utca 6. Telefon 37-15

Nagy választék az összes papírárukban, írószerekben, irodai cikkekben. Üzleti papírcsokrok, csomagoló-szönyeg-, falvédő- és vaspapírok, tapéták, színes- és fehér papírszalvéták stb.

NAGYBANI

KICSINYBEN!

A börtön homályában

Irtá: KÁLLAI GYULA

Magyar nyelven is megjelent könyvben, „A börtön homályában” című naplójegyzeteiben Groza Péter, Románia miniszterelnöke idézi Észak-erdély visszacsatolásakor az erdélyi magyarság akkori vezetői előtt tett kijelentését: „A történelem ítélszéke előtt mindkét fél tanúságot tett arról, hogy nem igazi anyja a megkínzott Erdélynek: sem Budapest, sem Bukarest akkori politikusa”. Groza Péter kijelentését az idő mindenben igazolta. E megállapítás azonban nemcsak Erdélyre vonatkozik, hanem az egész Európára is. A háború esztendei bebonyolították, hogy Budapest és Bukarest akkori politikusa Magyarországot és Romániát sem voltak igazi anyja. Ugy vezeték itt is, odaát is, a népet, hogy szakadék felé rohant az ország.

Groza Péter könyve nem egyszerű valóság, hanem a német megszállás napjairól. „A börtön homályában” több egyszerű börtönnaplóról, Groza első sorban odahaza tapasztalja, hogy a fasizmus milyen katasztrófa szélére sodorja a népeket. A nácihad-sereg Romániát előbb tiporja le, mint Európa többi népeit. A német és román fasiszták éveken át mesterségesen készítették elő Románia pusztulását. E pusztító munka szerves része volt a magyar-román viszony kifelezése: a két nép szembeállítását egymással. Groza börtönnaplójának a román reakció náci befolyás politikája alkotja a sötét hátterét. Egy nagy politikai és megvilágításban állt elötünk a gyászvíz Antonescu Romániája, amely ellen a román hazafiak megszervezik a demokratikus erők széles nemzeti frontját: a Hazafias Arcvonalat. A nemzeti erők fellépésére a román diktatúrának is megvolt a maga jól bevált módszere: a terror. Ezével vetették börtönbe a jó hazafiakat, akik ellen összeesküvés és az volt a vád, hogy egy közös front megalkotásán dolgoztak a háborúból való kiugrás, a béke és a demokratikus jogok visszaállítás érdekében.

Groza Pétert, az Ekésfront vezetőjét, 1943 decemberében a román reakció letartóztatja és sok más hazafival együtt a Bukarest melletti hírhedt malmaison börtönbe veti. Groza naplója a letartóztatással kezdődik s olyan problémákat is bőven felvet, melyek a román és a magyar demokráciának egyaránt központi kérdései. Könyvének talán legértékesebb a börtönről, magyarokat közvetlen érintő fejezete, mely a román-magyar sorsközösség történelmi alakulását és jelenét vizsgálja. Groza megállapítja, hogy a két nép a történelem nagy fordulópontjain mindig mint ellenség állt egymással szemben, holott mindkettőjük érdeke azt diktálta, hogy barátilag álljanak egymás mellett s közösen védjék érdekeiket. A történelem vakmerő meghamisítása azonban elsőtettette a penzedei itélőképeséget s mesterségesen táplálta az örök ellenségeskedés és gyűlölködés hangját. 1848-ban a magyar forradalom igekeztetett lángalobbanantani Ausztria összes elnyomott népeinek forradalmi tüzét és elkeseredett szenvedélyét a közös elnyomó ellen. Kossuth felhívása a közösen megvívandó szabadságharcra nem is maradt hatás nélkül: Avram Iancu forradalomra szólította fel az erdélyi románokat. A közös fellépésnek azonban hiányzott a szilárd belső összetartó ereje. „Kossuth és hívei — írja Groza — nem tudták a Habsburgok jogára alatt élő nemzetségek elleni harcban maguk mellé állítani az erdélyi román népet, annál az egyszerű oknál fogva, mert ezek a forradalmárok maguk hagyták el a harc történelmi vonalát azután, hogy kezdetben hajlandók voltak megőszíteni nemzeti minden népi erejét s a szabadságra, társadalmi igazságra vágyó tömeget a polgári forradalom útján lelkesítették. A forradalom első lendülete után annak vezetői vonzóltatták magukat a kiváltságokkal való egyezkedés mocsarában, a régi rendszer kioakájában. Ahelyett, hogy a feudális intézményeket azonnal kicserélték volna, ahelyett, hogy az összes kiváltságokat felcserélték volna megsemmisítették volna, „ügyes” vonatottságot tűrtek el.”

Igy jutott kátyuba a magyar-román együttműködés ügye 1942-ben, sőt így vált a nemzeti szegénység forrásává

Két román népdal

A vágy

Zöld levelű túskebekor,
nem találom helyem seholl
Amikor a vágy utolért,
jó eszem már semmit sem ért,
szívemre hullt, mint a csóva,
egyre ékező én azóta.
Vár a tanyán ezer dolog,
egész nap csak barangolok,
völgybe szállok, hegyre mászom,
völgybe szállok, hegyre mászom,
sehol sincsen maradásom.
Bimbószájú szép szerelmem,
szántani kell reggel menmem,
ha meglátalak az udvaron,
ekémet a földben hagyom,
ekém vasát verje rozsdá,
ökremeit zápor mossa!
De ha, kedves, te akarnád,
megfognám az ekeszavát,
felszántanám négy ekével
a világot egy nap s éjjel.
Leány szava édes balzsam,
férfi gyógyít nem is lassan,
tőle erős lesz nagyhamar,
mindent megtesz, amit akar.
De te nem szólsz, nem akarod,
én meg tudom, hogy meghalok.

A dér

Zöld kertecske közepében
ült egy lányka hóhéren,
virágágyak körülötte,
rózsálgas volt fölötte.
Arra ment egy legény hetykén,
megkérdezte, odavetvén:
— „Hallod-e te fehér lányka,
pirosszájú violácska,
asszony vagy-e, vagy csak lányka,
vagy tán Tündér Ilonácska?”
— „Ne nézz lányknak, asszonynak se
égből hullott tündérnek se,
egy szál virág vagyok éppen
zöld kertecske közepében.
Hát te ki vagy — volt a válasz —
legény vagy-e, vagy csak házass?”
Szólt a legény büszke hangon:
— „Én a dér vagyok galambom.
Este jövök nagy hirtelen,
virág ölt átölelem,
napkeltekor odébb állok,
értem hálnak a virágok.”

(Kádár Imre fordítása)

A szalmaszál a helyén maradt

Az alábbi cikket szerzője névalírás nélkül juttatta el szerkesztőségünkhez. Névtelen megvilágításban állt elötünk a gyászvíz Antonescu Romániája, amely ellen a román hazafiak megszervezik a demokratikus erők széles nemzeti frontját: a Hazafias Arcvonalat. A nemzeti erők fellépésére a román diktatúrának is megvolt a maga jól bevált módszere: a terror. Ezével vetették börtönbe a jó hazafiakat, akik ellen összeesküvés és az volt a vád, hogy egy közös front megalkotásán dolgoztak a háborúból való kiugrás, a béke és a demokratikus jogok visszaállítás érdekében.

A sors mulasztásainak saját apró bűneinkkel, vagy felmagyított erőneinkkel büntet. Néha csak a lustaság az egész bűnünk. Amny, hogy nem tettünk odább egy szalmaszálat, pedig megtehettük volna s valakinek fejéről nagy kár húrtól volna el ez. Mi azonban éppen fáradtak voltunk. Esetleg az ebéd bősége zsongított el, vagy rossz hírt kaptunk s elkeseredésünkben mindenkinek rosszat kívántunk. A szalmaszál pedig a helyén maradt. És ime, pár nappal, pár héttel, vagy pár esztendővel később sajátmagunk bukunk el ugyanabban a szalmaszálaban. És a sorsot sem szidhatjuk érte. Csak sajátmagunkat.

Ugy érzem, mintha ilyen hibát, mulasztást követünk volna el a zsidók ellen az eltelt önkényuralmi esztendőben. Nem az észak-erdélyi dolgokról beszélek. Az ott bekövetkezett szörnyűségekről a népbí-

róság rárította le a fejet. Ott bűnökről volt szó, nemcsak mulasztásokról. De vajon mi, Délerdélyiek, fehérek vagyunk, mint a hó? Bűnünk nem találtatik hiba? Emlékezzünk csak vissza, hogy a szemünk előtt indult meg ellenük a hivatalos hadjárat és mi szótlanul néztük. Legfeljebb csak a tejként csóváltuk, ha már tulságosan erős volt, amit láttunk.

Nem mondom, arra is van mentségünk, ha némák voltunk és mozdulatlanok. A faji alapon megalkotott birodalom eszméiségében mozgó kormányzat bennünket sem kényeztetett el tulságosan. A parancsuralmi esztendő tiszteletreméltó találmányai közé tartozott a hírhedt „origina etnică” is, amellyel könnyedén be lehetett zánni előttünk minden kaput. Például a gyógyszerárak, a kereskedések, a magánvállalatok vezető helyei, állami vállalatok legjelentéktelenebb zugai felé vezető kapuk. Lényegében csak az tartotta bennünk a lelket, hogy tuszok voltunk. Nem mondom, háznak, földjeinket nem vették el, lakásunkban meghagytak, nem kellett tizenkét kalapot, huszonégy törülközőt és negyvennyolc zsebkendőt beszállgatnunk egyidőben, nem kellett utcán sepernünk orvosi képesítéssel. Egy szóval valamivel több levegőhöz jutottunk. Harmadosztályú állampolgárok voltunk.

Hadifoglyok hozzátartozóihoz

Aki fizetni akar a Szovjetunióban lévő hadifoglyok rokonának vagy ismerősének, az vegye igénybe a Vörös Hadsereg Budapesten megjelenő magyar nyelvű napilapjának, az **UJ SZÓ**-nak hadifogly-szolgálatát.

Az Uj Szó-t rendszeresen olvassák a Szovjetunióban lévő magyar hadifoglyok és az Uj Szó minden számában közli a hadifoglyoknak küldött üzeneteket. Közlje az Uj Szó szerkesztőségével az Önt érdeklő hadifogly nevét, születési évét, a fogly anyjának nevét és közölje, hogy ki átvőzli a hadifoglyot. Néhány héten belül a címzett kézhez kapja az üzenetet és minden valószínűség szerint az Uj Szó hasábjain válaszolni is fog. Ilyen módon már sok tízezer hadifogly tudta meg, hogy hozzátartozói élnek és azt is, hogy hozzátartozói hol tartózkodnak. Az Uj Szó minden olvasója dímentesen veheti igénybe a hadifogly-szolgálatot. — **Brassóban** üzenetet átvész és továbbít a Népi Egység kiadó-hivatala, Brassó, Piața Enescu (Rózsater) 2. sz. és a „**Carla Rusa**” könyv-kereskedés, Regele Mihai n. 14.

mindkét nép számára. A Habsburg-elnyomás és a kiegyezés után megerősödött magyar reakció egyik főerőssége a dunavölgyi népek békejének örökös feloldása. Hiába beszélt Ady e népek „egy bántaról”, a magyarok, románok és szlávok nem foghattak össze, bármennyire közös volt is a bánatuk és az érdekük. Ezt Groza is megállapítja. Megállapítja azt is, hogy a 48-as hiba, sajnos, 1918-ban megismétlődött. A két nép 25 éves szövetszításai közben érkezünk el a második világháború kitöréséhez, amikor a nép-

től idegen érdekek a Don partjág hajszolták s újra közös szerencsétlenségbe döntötték népeinket.

A megújított Románia hajlandó ezt a multat felszámolni. Groza könyve a legjobb bizonyíték rá, hogy Románia demokratikus erői már a háború alatt is az egymásra találtak elvét vallották. A két nép együttműködése ma még nem zavartalan. A magyar és a román reakció egyesült erővel igyekszik szétszakítani a két demokrácia egymás felé kinyújtott jobbát. Csak a közösen vállalt és egyre fokozódó

De mégis csak állampolgárok. Igaz, hogy a harmadik osztály után már semmi sem következik. Legfeljebb a marhaszállító kocsi.

Sok bajunk volt s falán ezért is nem sajnáltuk eléggé a zsidókat. A sors azonban nem hajlandó elfogadni a mentséget. Az utban hagyott szalmaszálat kaján mosollyal ő is heverni hagyja s ime — a zsidók ellen folytatott különböző eljárások megszüntetésével, mi botlunk keresztül rajta. Belátom, a sors erkölcsi magatartását a szükségszerűség is elősegíti. Amint már Kosztolányi is megmondotta: „Az ítélet itt pusztán alaki, — „Mindig kell a börtönbe valaki”. Azaz a polgári társadalomban a gyűlölködési ösztönnel mindig kell tárgy, amelyen kitombolhassa magát. A nemzeti gyűlöletnek különösen. Ha a zsidók kicsusszantak a bűvkörből, akkor majd teszünk helyettük másokat. Például a magyarokat, akik mindenféle vad bűneikkel amúgy is megérdemlik a haragot.

A sors fehért ugyanazzal büntet bennünket, mint amiben hibásak voltunk. Nem törődünk eléggé a mások szenvedéseivel. Most meglepőde látjuk, hogy mások sem törődnek a miennkel. Eddig csak rosszalólag csóváltuk a fejünket, ha ugynevezett faji megkülönböztetésről hallottunk. Most élénk meglepődéssel saját börtönkön érezzük, hogy milyen is az a faji megkülönböztetés a valóságban.

Az elmúlt hetekben szem- és fültamul voltunk annak az éles uszításnak, amelyet Maniu és Brătianu hívei indítottak a magyarság ellen. Elvártuk volna, hogy azért szidjanak, mert tudatlanok vagyunk, vagy mert politikai meggyőződésünk helytelen, vagy mert roppant hatalmunknál fogva meghódítottuk például a Szovjet egy tartományát. De megdöbbenett, hogy nemzeti mivoltunk miatt szidtak. Olyanért, amiért nem tehetünk. Mintha csak a szemünk barnaságát, vagy a hajunk szőke-ségéért szidtak volna. Hiszen igaz, kaptunk mi szidást sőtét hódító hajlamainkért is, pöfötteg urhatnáságunkért is, ázsiai tudatlanságunkért. De úgy vélem, mindannyian megegyezünk abban, — nemcsak mi, hanem tisztelteméltó ellenfeleink is — hogy az egész szidalom mégis csak magyar mivoltunknak szól.

Es mit tagadjuk, bizony fajt is erősen. „Nemzeti türelmetlenség!”... sőhajtotunk fel s kerestük a résztvevő szíveket. Ilyenek azonban nem voltak. S ekkor jutott eszünkbe, hogy hát ez voltaképpen a megérdemelt büntetés a jóra való restségért. És csak most kezdtük igazán érezni, mit jelent a nemzeti türelmetlenség.

Nyilvánvalóan érezzük, hogy igazságtalanság történik velünk. Ellenfeleink azért szidnak, amit önmagukban a legszen-tebbnek tartanak. Azért, mert nyelvünk-höz, vallásunkhoz, meggyőződésünkhöz ragaszkodunk. Azért, mert huszonöt esztendő töltözött-földözött kisebbségi gyakorlat után végre egy nagyot akarunk kortyintani mi is a szabadság levegőjéből. Azért, mert himni merünk a szabad népek szabad testvéri együttélésében. Himni merünk egy olyan világban, ahol nincs nemzetiségi elnyomás. Ahol minden gyermek kacagva tekinthet a világba, mert jövendőjét nem az szabja meg, hogy milyen nyelvbe, milyen vallásba, milyen családban született, hanem az, hogy milyen mértékben tud hozzájárulni a társadalom békés munkájához. Ezekért azonban nem szidás, hanem dicséret járna. S ha szidást kapunk, hát rosszul esik.

Acélozzuk azonban meg magunkat. Gondoljunk arra, hogy fájdalmaink egy része a sorstól kapott figyelmeztetés. Figyelmeztetés arra, hogy máskor legyünk erősebbek. És ne csak akkor hangoztassuk az örök igazságokat, amikor rosszul megy nekünk, hanem akkor is, ha jól megy. S ha szalmaszál kerül utunkba, ne legyünk lusták lehajolni és félretenni.

harc adhat igazi tartalmat Groza szavainak: „A hibák megállapítása, melyet nyom követ a felelősek megbüntetése, emlékkövet emel majd az utóbbi években mindkét részen átélt szerencsétlenségek tömege fölé és arra buzdít majd, hogy letérjünk a végnélküli ellenségeskedés útjáról, amelyből sohasem mi, hanem mindig mások húztak hasznát — és induljunk el a másikon: a népek közötti megértés útján, a felsőbbrendűség és az uralom kölcsönös igénye nélkül.”

